

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2016. november 30.
VII. évfolyam 11. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	4
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	8
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	11
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	16
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	16
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	17
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	17
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	17
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	18
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....	22
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	25
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	25
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	28
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	29
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	29
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	29

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 39

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI.....	39
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI.....	47
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	52
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	52
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	52
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	52
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	53
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	53

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

24. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2016. augusztus 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-439/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e a 2016. március 9-i 2016/343 irányelvnek a (büntetőeljárás során az ártatlanság vélelméről és a bizonyítási teherről szóló) 3. és 6. cikkével az a nemzeti ítélkezési gyakorlat – konkrétan a Varhoven Sad [legfelsőbb semmitőszék] kötelező erejű véleménye (amelyet a 2016. március 9-i 2016/343 irányelv elfogadását követően, de az átültetésre nyitva álló határidő lejárta előtt hoztak), amely szerint a Varhoven Sad [legfelsőbb semmitőszék], miután megállapította, hogy ellentmondás van az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjával együttesen értelmezett 5. cikkének (4) bekezdése, valamint a nemzeti jogszabály (az NPK 270. cikkének (2) bekezdése) között abban a kérdésben, hogy figyelembe kell-e venni azokat a megalapozott indokokat, amelyek alapján feltételezhető egy bűncselekmény elkövetése (a büntetőeljárás tárgyalási szakaszában az előzetes letartóztatási kényszerintézkedés fenntartásának felülvizsgálatára irányuló eljárásban) –, amely lényegében az érdemben eljáró bíróságok belátására bízta annak eldöntését, hogy tiszteletben kell-e tartani az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményt?

25. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2016. augusztus 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-452/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2002/584/IB kerethatározat 6. cikkének [(1)] bekezdésében foglalt „igazságügyi hatóság” és a 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdésében foglalt „igazságügyi hatósági határozat” kifejezések az uniós jog önálló fogalmai?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: milyen kritériumok alapján határozható meg az, hogy a kibocsátó tagállam valamely hatósága ilyen „igazságügyi hatóságnak”, valamint hogy az e hatóság által kibocsátott európai elfogatóparancs ennél fogva ilyen „igazságügyi hatósági határozatnak” minősül-e?

3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a svéd Nemzeti Rendőrségi Hivatal a 2002/584/IB kerethatározat 6. cikkének [(1)] bekezdésében foglalt „igazságügyi hatóság” fogalmának hatálya alá tartozik-e, és ennél fogva az e hatóság által kibocsátott európai elfogatóparancs a 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdésében foglalt „igazságügyi hatósági határozat”-nak minősül-e?

4) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a svéd Nemzeti Rendőrségi Hivatalhoz hasonló valamely nemzeti rendőrségi hivatal kibocsátó igazságügyi hatóságként való kijelölése összeegyeztethető az uniós joggal?

26. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2016. augusztus 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-453/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 2002/584/IB kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének eleje és c) pontja szerinti „bíróági határozat” olyan önálló uniós jogi fogalom-e, amelyet önállóan és egységesen kell értelmezni?
- 2) Igenlő válasz esetén mit jelent ez a fogalom?
- 3) A korábban a rendőrség által kibocsátott nemzeti elfogatóparancsnak az ügyészség valamely tagja által történő jóváhagyása, vagyis a jelen ügyben szóban forgó jóváhagyás ilyen „bíróági határozatnak” minősül-e?

27. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2016. szeptember 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-477/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 2002/584/IB kerethatározat 6. cikkének [(1)] bekezdésében foglalt „igazságügyi hatóság” és a 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdésében foglalt „igazságügyi hatósági határozat” kifejezések az uniós jog önálló fogalmai?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: milyen kritériumok alapján határozható meg az, hogy a kibocsátó tagállam valamely hatósága ilyen „igazságügyi hatóság”-nak, valamint hogy az e hatóság által kibocsátott európai elfogatóparancs ennél fogva ilyen „igazságügyi hatósági határozat”-nak minősül-e?
- 3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a Litván Köztársaság igazságügyi minisztériuma a 2002/584/IB kerethatározat 6. cikkének [(1)] bekezdésében foglalt „igazságügyi hatóság” fogalmának hatálya tartozik-e, és ennél fogva az e hatóság által kibocsátott európai elfogatóparancs a 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdésében foglalt „igazságügyi hatósági határozat”-nak minősül-e?
- 4) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a Litván Köztársaság igazságügyi minisztériumához hasonló valamely hatóság kibocsátó igazságügyi hatóságként való kijelölése összeegyeztethető az uniós joggal?

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú kérelmet.

Munkaügyi ügyszak

33. A Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) által 2016. július 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-409/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e a 90/2003. sz. elnöki rendelet 1. cikkének (1) bekezdése, amely módosította a 4/1995. sz. elnöki rendelet 2. cikkének (1) bekezdését, és amely alapján a rendőrákadémia rendőrségi tisztviselői és tiszti iskoláiba jelentkező polgári jelölteknek más követelmények mellett „(férfiaknak és nőknek [egyaránt]) legalább 1 méter 70 centiméteres testmagassággal kell rendelkezniük”, a 76/207/EGK, a 2002/73/EK és a 2006/54/EK irányelvek azon rendelkezéseivel, amelyek tiltják a nemen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetés minden formáját a közszektorban a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén (kivéve, ha ezt a tényleges eltérő bánásmódot objektíven igazolt és a nemen alapuló bármiféle hátrányos megkülönböztetéstől mentes körülmények indokolják, és az nem lépi túl az intézkedés által kitűzött cél eléréséhez

szükséges és arányos mértéket)?

34. A Tribunal Judicial da Comarca do Porto (Portugália) által 2016. július 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-415/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1993. november 23-i 93/104/EK tanácsi irányelv 5. cikke és a 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 31. cikke alapján a váltott műszakos munkarendben, rotációs rendszer alapján kiadott pihenőidők mellett dolgozó munkavállalók esetében, akiket a hét minden napján, de nem napi 24 órában nyitva tartó létesítményben alkalmaznak, a munkavállalót megillető kötelező pihenőnapot a munkavállaló részére 7 napos időszakonként, azaz 6 egymást követő munkanapot követően legkésőbb a hetedik napon ki kell adni?

2) Az említett irányelvekkel és rendelkezésekkel összhangban áll-e az az értelmezés, amely szerint a munkavállalókkal kapcsolatban a munkáltató szabadon választhatja meg azokat a napokat, amikor a munkavállaló számára minden egyes héten biztosítja azt a pihenőidőt, amely a munkavállalót megilleti, oly módon, hogy a munkavállaló arra kötelezhető, hogy túlmunka keletkezésének elismerése nélkül akár 10 egymást követő napon keresztül dolgozzon?

3) Az említett irányelvekkel és rendelkezésekkel összhangban áll-e az az értelmezés, amely szerint a 24 órás megszakítás nélküli pihenőidő kiadható egy adott, 7 naptári nappól álló időszak bármely naptári napján, illetve hogy a következő, 24 órás megszakítás nélküli pihenőidő (amelyhez hozzáadódik a 11 órás napi pihenőidő) szintén kiadható az előbbieken említett időszakot követő, 7 naptári nappól álló időszak bármely naptári napján?

35. A Tribunal Judicial da Comarca de Faro (Portugália) által 2016. július 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-416/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 1. cikkét, és különösen [(1) bekezdésének] b) pontját kell-e alkalmazni a jelen ügyszámhoz hasonló olyan helyzetre, amelyben az önkormányzat végrehajtási szervének határozatával megszűnik egy önkormányzati vállalkozás (amelynek egyetlen részvényese az önkormányzat), és az e vállalkozás által végzett tevékenységeket részben az önkormányzatra, részben pedig egy másik önkormányzati vállalkozásra ruházza át (amelynek tevékenységi körét e célból módosították – és amely szintén teljes mértékben az önkormányzat tulajdonát képezi -)? Másképpen fogalmazva, megállapítható-e, hogy ilyen körülmények között az említett irányelv értelmében vett üzletátruházás történt?

2) Úgy kell-e tekinteni a ténylegesen szolgáltatást különösen azért nem nyújtó munkavállalót, mert munkaszerződését felfüggesztették, hogy a 2001/23/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti „munkavállaló” fogalmába tartozik, következésképpen a munkaszerződésből eredő jogok és kötelezettségek átszállnak a kedvezményezettre az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően?

3) Elfogadható-e és az uniós joggal összeegyeztethetőnek kell-e tekinteni a munkavállalók átvétele tekintetében megállapított korlátozásokat, különösen a munkaviszony típusától vagy annak időtartamától függően egy olyan üzletátruházás keretében, mint – többek között – a RJAEL [a helyi vállalkozási tevékenységre és a helyi közigazgatási szervek tulajdonát képező üzletrészekre vonatkozó jogi szabályozási rendszer] 62. cikkének (5), (6) és (11) bekezdésben foglalt átruházás?

36. A Tribunale di Bolzano (Olaszország) által 2016. július 28-án benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-419/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 82/76/EGK irányelv által módosított 75/363/EGK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját és az ott hivatkozott mellékletet, hogy azokkal ellentétes az alapügyben alkalmazandóhoz hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely a szakorvosi képzést folytató orvosok részére a díjazás folyósítását egy olyan nyilatkozat benyújtásától teszi függővé, amelyben a kedvezményezett orvos kötelezettséget vállal arra, hogy a szakorvosi képzés elvégzésének napjától számított tíz éven belül legalább öt évig a Provincia Autonoma di Bolzano közegészségügyi szolgálata keretében nyújtja szolgáltatását, és amely e kötelezettség teljesítésének teljes körű elmulasztása esetén kifejezetten lehetővé teszi a díjazást finanszírozó Provincia Autonoma di Bolzano részére, hogy a nyújtott támogatás legfeljebb 70 %-át kitevő összeget, valamint az egyes hozzájárulásoknak a hatóság által történő átutalása időpontjától számított törvényes kamatokkal együtt visszatérítse?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén: ellentétes-e a munkavállalók szabad mozgásának az EUMSZ 45. cikk szerinti elvével az alapügyben alkalmazandóhoz hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely a szakorvosi képzést folytató orvosok részére a díjazás folyósítását egy olyan nyilatkozat benyújtásától teszi függővé, amelyben a kedvezményezett orvos kötelezettséget vállal arra, hogy a szakorvosi képzés elvégzésének napjától számított tíz éven belül legalább öt évig a Provincia Autonoma di Bolzano közegészségügyi szolgálata keretében nyújtja szolgáltatását, és amely e kötelezettség teljesítésének teljes körű elmulasztása esetén kifejezetten lehetővé teszi a díjazást finanszírozó Provincia Autonoma di Bolzano részére, hogy a nyújtott támogatás legfeljebb 70 %-át kitevő összeget, valamint az egyes hozzájárulásoknak a hatóság által történő átutalása időpontjától számított törvényes kamatokkal együtt visszatérítse?

37. A Sąd Okręgowy w Łodzi (Lengyelország) által 2016. augusztus 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-429/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 98/59/EK irányelv 2. cikkét, hogy az a legalább 20 munkavállalót foglalkoztató munkáltató, aki a munkavállalókkal fennálló munkaviszonyok munkavállalókon kívülálló okok miatt történő megszüntetésére vonatkozó különös szabályokról szóló, 2003. március 13-i törvény (Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, Dz. U. 2003., 90. szám, 844. alszám, módosításokkal) 1. cikkének (1) bekezdésében említett számú munkavállalóval tervezi közölni a szerződésekben foglalt feltételek egyoldalú módosítását, köteles alkalmazni a hivatkozott törvény 2., 3., 4. és 6. cikkében meghatározott eljárásokat, azaz fennáll-e ez a kötelezettség az alábbi cikkek szerinti esetekben:

1. a munka törvénykönyve (Kodeks pracy) 2418. cikkének 2. § -ával és 231. cikkével összefüggésben értelmezett 24113. cikkének 2. § -a;

2. a munka törvénykönyve 772. cikkének 5. § -ával vagy 2417. cikkének 1. § -ával összefüggésben értelmezett 24113. cikkének 2. § -a;

3. a munka törvénykönyve 45. cikkének 1. § -ával összefüggésben értelmezett 42. cikkének 1. § -a?

38. A Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Spanyolország) által 2016. augusztus 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-431/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e tekinteni, hogy a Real Decreto 1646/1972, de 23 de junio (1972. június 23-i 1646/72. sz. királyi rendelet) 6. cikkének (4) bekezdésében foglalt szabályhoz hasonló azon nemzeti jogi szabály,

amely előírja, hogy a szokásos foglalkozás tekintetében megállapított tartós, teljes mértékű rokkantsággal élő 55 év feletti nyugdíjasokat megillető, a számítási alap szerint számított 20 %-os kiegészítést „felfüggesztik azon időszakra, amely alatt a munkavállaló keresőtevékenységet végez”, az 1408/71/EGK rendelet 12., 46a., 46b. és 46c. cikke és a 883/2004/EK rendelet 5., 53., 54. és 55. cikke értelmében vett halmozódást tiltó szabálynak minősül, figyelemmel arra, hogy a spanyol Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) szerint az említett nemzeti jogi szabályban megállapított összeegyeztethetlenség nemcsak keresőtevékenység végzésére, hanem az öregségi nyugellátás igénybevételére is vonatkozik?

2) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni az 1408/71/EGK rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének a) pontját és a 883/2004/EK rendelet 53. cikke (3) bekezdésének a) pontját, hogy a halmozódást tiltó valamely szabály kizárólag akkor alkalmazható a vitatott ellátás és egy másik uniós tagállamból vagy Svájcban kapott nyugdíj között, ha van olyan törvényi szintű nemzeti jogi rendelkezés, amely kifejezetten előírja, hogy a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló, a rokkantság, öregség esetére járó vagy túlélő hozzátartozókat megillető szociális biztonsági ellátások nem egyeztethetők össze a kedvezményezett által külföldön szerzett ellátásokkal vagy jövedelmekkel? Vagy az 1408/71/EGK rendelet 12. cikke és a 883/2004/EK rendelet 5. cikke alapján a halmozódást tiltó szabály alkalmazható-e valamely másik uniós tagállamból vagy Svájcban kapott nyugdíjakra kifejezett törvényi rendelkezés hiányában, amennyiben a nemzeti ítélkezési gyakorlat értelmezése alapján a vitatott ellátás és a spanyol nemzeti jog szerinti öregségi nyugdíj között halmozódás összeegyeztethetetlen?

3) Ha az előző kérdésre adandó válasz a halmozódást tiltó spanyol szabálynak a szóban forgó ügyre (az ítélkezési gyakorlat általi kiterjesztésével) történő alkalmazását támogatja, a külföldön szerzett ellátásokat és bevételeket meghatározó kifejezett törvényi rendelkezés hiányában a svájci szociális biztonsági rendszer szerinti öregségi nyugdíjjal megegyező vagy attól eltérő jellegű ellátásnak kell-e minősíteni a 20 %-os kiegészítést, amely a szociális biztonságra vonatkozó spanyol szabályozásnak megfelelően az 55 év feletti azon munkavállalókat illeti meg, akik esetében – a fentieknek megfelelően – a szokásos foglalkozás tekintetében a tartós, teljes mértékű rokkantságot megállapították? A szociális biztonság különböző ágainak az 1408/71/EGK rendelet 4. cikkének (1) bekezdése és a 883/2004/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti meghatározása közösségi hatállyal bír-e vagy az egyes konkrét ellátások tekintetében a nemzeti jogszabályok által adott fogalom-meghatározást kell követni? Amennyiben a fogalom-meghatározás közösségi hatállyal bír, a jelen eljárás tárgyát képező, a tartós, teljes körű rokkantság esetén járó nyugellátás számítási alapja szerinti 20 %-os kiegészítést rokkantsági vagy munkanélküliségi ellátásnak kell-e tekinteni, figyelemmel arra, hogy ezzel – az 55 év feletti által a munkakeresés során tapasztalt nehézségekre tekintettel – a szokásos foglalkozás tekintetében megállapított tartós, teljes körű rokkantság esetén járó nyugellátást oly módon egészítik ki, hogy annak kifizetését felfüggesztik, ha a kedvezményezett egy másik állást tölt be?

4) Ha megállapítható, hogy a két ellátás azonos jellegű, és tekintettel arra, hogy sem a spanyol rokkantsági nyugdíj, sem a kiegészítés összegének meghatározása során nem vették figyelembe a másik tagállamban megvalósuló járulékfizetési időszakokat, a tartós, teljes körű rokkantság esetén járó nyugellátás számítási alapja szerinti 20 %-os kiegészítés olyan ellátásnak minősül-e, amely tekintetében a halmozódást tiltó szabályokat kell alkalmazni, mivel összege nem függ az 1408/71/EGK rendelet 46b. cikke (2) bekezdésének a) pontja és a 883/2004/EK rendelet 54. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett biztosítási vagy tartózkodási időszak időtartamától? Alkalmazható-e a halmozódást tiltó szabály annak ellenére, hogy az ellátás nem szerepel sem az 1408/71 rendelet IV. mellékletének D. részében, sem a 883/2004 rendelet IX. mellékletében található felsorolásban?

5) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén: alkalmazható-e az 1408/71/EGK rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének d) pontjában és a 883/2004/EK rendelet 53. cikke (3) bekezdésének d) pontjában foglalt azon szabály, amely szerint a spanyol szociális biztonsági ellátás csak valamely másik állam, jelen esetben Svájc „jogszabályai értelmében kötelezően nyújtandó ellátások összegének határán belül” csökkenthető?

6) Ha megállapítható, hogy a két ellátás eltérő jellegű, és tekintettel arra, hogy nem világos, hogy

Svájc alkalmaz-e az 1408/71/EGK rendelet 46c. cikke és a 883/2004/EK rendelet 55. cikke értelmében vett, a halmozódást tiltó valamilyen szabályt, a tartós, teljes körű rokkantság esetén járó spanyol nyugellátás 20 %-os kiegészítésére teljes mértékben alkalmazható-e a csökkentés, vagy annak felosztás vagy arányos elosztás tárgyát kell-e képeznie? Bármelyik esetben: alkalmazni kell-e az 1408/71/EGK rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének d) pontjában és a 883/2004/EK rendelet 53. cikke (3) bekezdésének d) pontjában említett korlátot, amely szerint a spanyol szociális biztonsági ellátás csak valamely másik állam, jelen esetben Svájc „jogsabályai értelmében kötelezően nyújtandó ellátások összegének határán belül” csökkenthető?

39. A Supreme Court of the United Kingdom (Egyesült Királyság) által 2016. augusztus 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-451/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Kizárja-e a 79/7/EGK tanácsi irányelv olyan követelménynek a nemzeti jogban való előírását, amely szerint a nemét megváltoztató személy a nemátalakítás elismeréséhez szükséges fizikai, szociális és pszichológiai feltételek teljesítése mellett is csak akkor válik jogosulttá az állami nyugdíjra, ha nem férjzett vagy nő?

Polgári ügyszak

60. A Tribunale di Novara (Olaszország) által 2016. július 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-370/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Adjon választ az Európai Unió Bírósága arra a kérdésre, hogy szükséges-e „Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv” 1. cikkének második mondata szerinti előzetes engedély, ha a harmadik személynél történő foglalással járó végrehajtási eljárásban a lefoglalt összegek már nem az Európai Közösség vonatkozó bizottságánál találhatóak, hanem már átutalásra kerültek a nemzeti kifizető szervezetekhez?

61. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2016. július 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-393/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet (2) 103. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, hogy azok akkor is alkalmazandók, ha az oltalom alatt álló eredetmegjelölést a termékleírásnak nem megfelelő olyan élelmiszer nevének részeként használják, amelyhez a termékleírásnak megfelelő összetevőt adtak hozzá?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölésnek a termékleírásnak nem megfelelő olyan élelmiszer nevének részeként történő használata, amelyhez a termékleírásnak megfelelő összetevőt adtak hozzá, az eredetmegjelölés hírnevével való visszaélésnek minősül, ha az élelmiszer megnevezése megfelel az érintett fogyasztók megnevezéssel kapcsolatos megszokásainak, és az összetevőt kellő mennyiségben adták hozzá az élelmiszerhez ahhoz, hogy az a termék alapvető jellemzőjét képezze?

3) Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdésének b) pontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy az oltalom alatt álló

eredetmegjelölésnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésben ismertetett körülmények közötti használata visszaélészerű használatnak, utánzásnak vagy idézésnek minősül?

4) Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdésének c) pontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdésének c) pontját, hogy azok csak azokra a hamis vagy félrevezető jelzésre alkalmazandók, amelyek alkalmasak arra, hogy az érintett fogyasztókban a termék földrajzi származását illetően hamis benyomást keltsenek?

62. A Corte d'appello di Milano (Olaszország) által 2016. július 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-397/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e

a) az áruknak a belső piacon való szabad mozgására és a belső piacon történő szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó elvével;

b) az európai versenyszabályok és a belső piac liberalizációjára vonatkozó szabályok hatékony érvényesülésének elvével;

c) az uniós jog hatékony érvényesülésének és az Európai Unió belüli egységes alkalmazásának elvével;

d) a másodlagos uniós jogi rendelkezésekkel, így a 98/71 irányelvvel és különösen annak 14. cikkével, a 461/2010 rendelet 1. cikkével és a 124. sz. UN/ECE előírással

a 6/2002 rendelet javítási záradékot magában foglaló 110. cikkének olyan értelmezése, amely az összetett termék javításának és eredeti megjelenése helyreállításának lehetővé tétele tekintetében kizárja az összetett termék (gépjármű) alkotóelemének fogalmából a külső megjelenésében a gyári termék eredeti keréktárcájának megfelelő, a hivatkozott 124. sz. UN/ECE előírás alapján jóváhagyott utángyártott keréktárcákat?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, amennyiben egyensúly áll fenn az első kérdésben foglalt érdekek között, ellentétes-e a lajstromozott formatervezési mintákra vonatkozó kizárólagos ipari jogokkal kapcsolatos szabályokkal a javítási záradéknak az ügyfelek által választható, utángyártott kiegészítő termékekre való alkalmazása, feltételezve, hogy a javítási záradék kizárólag a kötött formájú pótalkatrészekre, vagyis azon alkotóelemekre vonatkozóan értelmezhető megszorítóan, amelyek formáját az összetett termék külső megjelenése tekintetében lényegében megváltoztathatatlan módon határozták meg, a többi alkotóelem pedig nem helyettesíthető, továbbá az ügyfél ízlésének megfelelően nem alkalmazható szabadon?

3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén az utángyártott keréktárcák gyártójának milyen intézkedéseket kell elfogadnia a javítást és az összetett termék eredeti külső megjelenésének helyreállítását szolgáló termékek jogszerű mozgásának biztosítása érdekében?

63. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2016. augusztus 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-425/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Elutasítható-e az európai uniós védjegy bitorlásával összefüggő kereset [az (EU) 2015/2424 rendelettel módosított 207/2009/EK rendelet 96. cikkének a) pontja] rosszhiszemű védjegybejelentésre vonatkozó kifogás [az (EU) 2015/2424 rendelettel módosított 207/2009/EK rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontja] alapján, ha az alperes erre alapított, az európai uniós védjegy törlése iránti viszontkeresetet terjesztett elő [az (EU) 2015/2424 rendelettel módosított 207/2009/EK rendelet 99. cikkének (1) bekezdése], a bíróság azonban még nem hozott ítéletet e viszontkereset ügyében?

2) Ha nem: Elutasíthatja-e a bíróság a védjegybitorlási keresetet a rosszhiszemű védjegybejelentésre vonatkozó kifogás alapján, ha legalább ezzel egyidejűleg helyt ad a törlés iránt előterjesztett viszontkeresetnek, vagy a védjegybitorlási kereset ügyében történő ítélethozatallal mindenképpen meg kell várnia a viszontkereset ügyében hozott ítélet jogerőre emelkedését?

64. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2016. augusztus 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-427/16. és C-428/16. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével (a verseny megakadályozásának, korlátozásának vagy torzításának tilalma) az ügyvédekről szóló törvény 36. §-ának (2) bekezdése, amely szerint a szabad foglalkozást gyakorló vállalkozások társulása (Legfelsőbb Ügyvédi Tanács) mérlegelési mozgástérrel rendelkezik a tekintetben, hogy az állam által rá ruházott hatáskörénél fogva előre meghatározza az ezen vállalkozások által nyújtott szolgáltatások árának (ügyvédi munkadíj) alsó határát?

2) Az 1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén: ellentétes-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével a polgári perrendtartás 78. §-a (5) bekezdésének vége (abban a részében, amelyben e szabályozás nem engedi meg az ügyvédi munkadíj meghatározott alsó határ alá történő csökkentését)?

3) Az 1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén: ellentétes-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével az ügyvédekről szóló törvény 132. §-ának 5. pontja (e törvény 136. §-a (1) bekezdésének alkalmazására tekintettel)?

4) Ellentétes-e az EUMSZ 56. cikk (1) bekezdésével (a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának tilalma) az ügyvédekről szóló törvény 36. §-ának (2) bekezdése?

5) Ellentétes-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével a polgári perrendtartás 78. §-ának (8) bekezdése?

6) Ellentétes-e a 77/249/EGK irányelvvel a polgári perrendtartás 78. §-ának (8) bekezdése (a jogtanácsosok által képviselt személyek ügyvédi munkadíj iránti jogosultsága tekintetében)?

7) Ellentétes-e a 2006/112/EK irányelvvel az 1. sz. rendelet kiegészítő rendelkezéseinek 2a. §-a, amely lehetővé teszi, hogy a szabad foglalkozás gyakorlásának keretében nyújtott szolgáltatás ára részének tekintsek a hozzáadottérték-adót (a hozzáadottérték-adónak az esedékes ügyvédi munkadíj részeként való beszámítása tekintetében)?

65. A Supreme Court (Írország) által 2016. augusztus 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-434/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 95/46/EK irányelv értelmében vett személyes adatnak minősülhet-e valamely jelöltnek egy szakmai vizsga során feljegyzett információja/adott válasza?

2) Amennyiben az első kérdésre az a válasz adandó, hogy minden ilyen információ – vagy legalábbis azok egy része – az irányelv értelmében vett személyes adatnak minősül, mely szempontok irányadók annak meghatározásához, hogy egy adott ügyben az ilyen vizsgadolgozat személyes adatnak minősül-e, és hogyan kell ezeket a szempontokat mérlegelni?

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint meggyegyznek.

66. Az Areios Pagos (Görögország) által 2016. augusztus 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-436/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A társaságok között a 44/2001/EK rendelet 23. cikkének (1) bekezdése alapján megkötött, és a jelen ügyben a felülvizsgálati eljárás elsőrendű és másodrendű felperese által 2007. november 14-én aláírt magánokiratba foglalt joghatósági megállapodás – amelynek 10. cikke értelmében „a jelen megállapodásra az angol jog az irányadó, annak értelmezésére az angol bíróságok rendelkeznek joghatósággal, és a megállapodással kapcsolatos vagy abból eredő bármely jogvita elbírálására Anglia és Wales legfelsőbb bírósága (High Court of England and Wales) rendelkezik kizárólagos illetékességgel” – a felülvizsgálati eljárás másodrendű alperesét képviselő, és a görög polgári törvénykönyv 71. cikke értelmében azért felelősséggel tartozó szerveinek cselekményeit és mulasztásait illetően kiterjed-e azokra a felelős személyekre is, akik a saját feladataik ellátása keretében jártak el, és akiket az előző cikknek a görög polgári törvénykönyv 926. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezései alapján a társasággal, mint jogi személlyel együtt egyetemleges felelősség terhel?

Közigazgatási ügyszak

235. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2016. július 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-374/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Tartalmazza-e a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 178. cikkének a) pontjával összefüggésben értelmezett 168. cikkének a) pontja szerinti adólevonási jog gyakorlásához szükséges számla a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 226. cikkének 5. pontja szerinti „teljes címet”, ha a termékértékesítő, illetve szolgáltatásnyújtó vállalkozó a termékértékesítésről, illetve szolgáltatásnyújtásról általa kiállított számlán olyan címet tüntet fel, amelyen postai úton elérhető ugyan, de amelyen nem végez gazdasági tevékenységet?

2) A tényleges érvényesülés követelményére tekintettel ellentétes-e a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 178. cikkének a) pontjával összefüggésben értelmezett 168. cikkének a) pontjával az olyan nemzeti gyakorlat, amely csak az adómegállapítási eljáráson kívüli külön méltányossági eljárás keretében veszi figyelembe a vevőnek, illetve megrendelőnek az adólevonás feltételeinek teljesülésével kapcsolatos jóhiszeműségét? Hivatkozható-e e tekintetben a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 178. cikkének a) pontjával összefüggésben értelmezett 168. cikkének a) pontja?

236. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2016. július 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-375/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az adóalany azon címének feltüntetését feltételezi-e a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: a héa-rendszerről szóló irányelv) 226. cikkének 5. pontja, amelyen az adóalany a gazdasági tevékenységét végzi?

2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges:

a) Kielégíti-e a héa-rendszerről szóló irányelv 226. cikkének 5. pontja szerinti cím feltüntetését egy postafiókcím feltüntetése?

b) Milyen címet kell feltüntetnie a számlán annak az adóalanynak, aki üzlethelyiséggel nem rendelkező vállalkozást működtet (például internetes kereskedelemmel foglalkozik)?

3) Amennyiben nem teljesülnek a héa-rendszerről szóló irányelv 226. cikke szerinti formai számlázási követelmények, úgy már akkor minden esetben biztosítani kell-e az adólevonást, ha nem valósul meg adócsalás, vagy az adóalany nem tudta, és nem is tudhatta, hogy csalásban vesz részt, vagy azt feltételezi ebben az esetben a bizalomvédelem elve, hogy az adóalany minden tőle észszerűen elvárható intézkedést megtett a számlaadatok helytállóságának ellenőrzése érdekében?

237. A College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Hollandia) által 2016. július 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-383/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről szóló, 2004. december 22-i 1/2005/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1/2005 rendelet) 5. cikkének (4) bekezdését és 8. cikkének (2) bekezdését az e rendelet II. mellékletében foglalt, a menetlevélre vonatkozó rendelkezésekkel összefüggésben, hogy e rendelkezések arra kötelezik a szállításszervezőt és/vagy a gondozót, hogy harmadik országba történő állatszállítás esetén egészen az e harmadik országban található rendeltetési helyig vezessék a menetlevelet?

2. Úgy kell-e értelmezni az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítés nyújtására vonatkozó követelmények tekintetében az 1234/2007/EK tanácsi rendelet szerint részletes szabályok megállapításáról szóló, 2010. szeptember 16-i 817/2010/EU bizottsági rendelet (a továbbiakban: 817/2010 rendelet) 5. és 7. cikkét e rendelet 4. cikkével összefüggésben, hogy az export-visszatérítést vissza kell fizetni, ha a menetlevelet azért nem vezetik a harmadik országban található rendeltetési helyig, mert a szállítmányozó eleget tett az 1/2005 rendelet II. mellékletének 7. pontjában előírt azon kötelezettségnek, hogy a menetlevelet a [z Európai Unióból történő] kilépési helyen át kell adnia a hatósági állatorvosnak?

3. Úgy kell-e értelmezni a 817/2010 rendelet 5. és 7. cikkét e rendelet 4. cikkével összefüggésben, hogy az export-visszatérítést vissza kell fizetni, ha az exportőr nem tudja bizonyítani, hogy eleget tett az 1/2005 rendelet előírásainak abban az esetben, ha az állatorvos az általa a 817/2010 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján a harmadik országon belül elvégzendő ellenőrzések keretében azért nem tudja megvizsgálni, hogy kielégítő-e az útvonalterv (a menetlevél), vagyis hogy teljesültek-e az 1/2005 rendelet előírásaiban foglaltak, (és ezért azt sem tudja tanúsítani, hogy kielégítő-e ezen ellenőrzések eredménye), mert a szállítmányozó a menetlevelet a [z Európai Unióból történő] kilépési helyen átadta a hatósági állatorvosnak?

238. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2016. július 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-398/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EK 43. cikket és az EK 48. cikket (jelenleg EUMSZ 49. cikk és EUMSZ 54. cikk), hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely alapján a valamely tagállamban illetőséggel rendelkező anyavállalat nem vonhatja le a kamatot a valamely más tagállamban illetőséggel rendelkező leányvállalatba eszközölt tőkebefektetéssel összefüggő kamat tekintetében, míg e levonás igénybe vehető lenne akkor, ha az említett leányvállalat az említett anyavállalattal egy – a holland adózási egység jellemzőivel bíró – adózási egységbe lett volna felvéve, mert ebben az esetben a konszolidálás miatt nem lett volna megállapítható az említett tőkebefektetéssel való összefüggés?

239. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) által 2016. július 18-án benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-399/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EK 43. cikket és az EK 48. cikket (jelenleg EUMSZ 49. cikk és EUMSZ 54. cikk), hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely alapján a valamely tagállamban illetőséggel rendelkező anyavállalat nem veheti figyelembe az árfolyamvesztést az általa valamely más tagállamban illetőséggel rendelkező leányvállalatba befektetett összeg tekintetében, míg ezt megtehetné akkor, ha az említett leányvállalat az elsőként említett tagállamban illetőséggel rendelkező – fent említett – anyavállalattal egy – a holland adózási egység jellemzőivel bíró – adózási egységbe lett volna felvéve, ami az adózási egységen belüli konszolidálásra vezethető vissza?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: abból lehet vagy kell-e kiindulni ebben az esetben a figyelembe veendő árfolyamvesztés meghatározása során, hogy az érintett anyavállalathoz – az említett leányvállalaton keresztül – közvetett módon tartozó és az Európai Unióban illetőséggel rendelkező közvetlen és közvetett leányvállalat(ok) is fel volt(ak) véve az adózási egységbe?

3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: csak azokat az árfolyamvesztéseket kell-e figyelembe venni ebben az esetben, amelyek az anyavállalat adózási egységébe történő felvétel esetén a jogvita tárgyát képező években merültek volna fel, vagy azokat az árfolyameredményeket is figyelembe kell venni, amelyek korábbi években merültek volna fel?

240. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2016. július 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-403/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról szóló, 2009. július 13-i 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (vízumkódex) 32. cikkének (3) bekezdését a vízumkódex (29) preambulum-bekezdésére és az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének első bekezdésére tekintettel, hogy az bíróság előtti jogorvoslat biztosítására kötelezi a tagállamokat?

241. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2016. július 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-404/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: héa-irányelv) 90. cikkének (1) bekezdésében lévő teljesítés megghiúsulása fogalmát, hogy ebbe a körbe tartozik az az eset is, amikor a zárt végű pénzügyi lízingszerződés esetén a lízingbeadó a lízingdíj megfizetését már nem követelheti a lízingbevevőtől, mivel a lízingbeadó a lízingszerződést a lízingbevevő szerződésszegése miatt felmondta?

2) Amennyiben igen, úgy a lízingbevevő a héa-irányelv 90. cikkének (1) bekezdése alapján jogosult-e az adóalap csökkentésére akkor is, ha a nemzeti jogalkotó élve a héa-irányelv 90. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel, az adóalap csökkentését nem tette lehetővé a teljes vagy részleges nemfizetés esetén?

242. A Curtea de Apel București (Románia) által 2016. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-408/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2004/18/EK irányelv 15. cikkének c) pontját, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásukat követően ne alkalmazzák a szóban forgó irányelvet, amennyiben a csatlakozást megelőzően olyan finanszírozási szerződést kötöttek az Európai Beruházási Bankkal, amely alapján az odaítélendő közbeszerzési szerződésekre a finanszírozó szervezet által meghatározott sajátos követelmények alkalmazandók, a jelen ügy [szerinti követelményekhez] hasonlóan, amelyek korlátozóbbak az irányelvben előírtaknál?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2004/18/EK irányelvet, hogy azzal ellentétben az O.U.G. nr. 72/2007-hez (72/2007. sz. sürgősségi kormányrendelet) hasonló nemzeti jogszabály, amely az irányelvet a nemzeti jogba átültető jogszabály, a jelen ügyben az O.U.G. nr. 34/2006 (34/2006. sz. sürgősségi kormányrendelet), rendelkezéseitől eltérve az Európai Beruházási Bank közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó útmutatójának szabályait rendeli alkalmazni, az indokolásban megjelöltekhez hasonló okból, a csatlakozást megelőzően kötött finanszírozási szerződés [rendelkezéseinek] való megfelelés érdekében?

3) Az 1083/2006/EK rendelet 9. cikke (5) bekezdésének és 60. cikke a) pontjának értelmezése során az uniós joggal összeegyeztethetőnek és egy visszamenőlegesen nyújtott, vissza nem térítendő európai támogatás szempontjából támogathatónak tekinthető-e az említett közbeszerzési szerződés, amelyet az Európai Beruházási Bank közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó útmutatója és a nemzeti jog betartásával kötöttek?

4) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén, amennyiben ennek ellenére az említett közbeszerzési szerződésről a Programului operațional sectorial „Transport” 2007-2013 (2007–2013. „Közlekedés” ágazati operatív program) minősítési követelményeinek vizsgálatok megállapították, hogy megfelelő, a közbeszerzésekre vonatkozó uniós jogi rendelkezések említett vélt megsértése (az ajánlattevők előzetes kiválasztása során egyes, az Európai Beruházási Bank közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó útmutatója szerintihez hasonló természetű olyan kiválasztási szempontok meghatározása, amelyek korlátozóbbak a 2004/18/EK irányelv szerintiéknél – lásd részletesen a jelen kérelem 12–14. pontjaiban) az 1083/2006/EK rendelet 2. cikkének 7. pontja szerinti „szabálytalanságnak” minősül-e, amelynek következtében a hivatkozott rendelet 98. cikkének (2) bekezdése alapján az érintett tagállam köteles pénzügyi korrekciót/százalékarányos csökkentést végezni?

243. A Conseil d'État (Franciaország) által 2016. július 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-421/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1990. július 23-i 90/434/EGK irányelv 8. cikkének rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok az irányelv hatálya alá tartozó értékpapírcserék vonatkozásában megtiltják olyan halasztott adózási mechanizmus alkalmazását, amely – kivételt engedve azon főszabály alól, miszerint a tőkenyeresség adóztatandó tényállása a nyereség realizálásának évében valósul meg – előírja, hogy a csereből származó tőkenyeresség megállapítására és kiszámítására az értékpapírcsere lebonyolításakor, az adó kivetésére pedig abban az évben kerül sor, amikor a halasztott adózást megszüntető esemény, például a csereügylet lebonyolításakor szerzett értékpapírok átruházása bekövetkezik?

2) A részesedéscserével megvalósuló tőkenyereséget – amennyiben az adókötelesnek minősül – akkor is megadóztathatja-e az a tagállam, amely a csereügylet megvalósulása időpontjában az adóztatásra jogosult, ha ezen ügylet megvalósulásakor kapott részvények átruházása már a másik tagállam adóztatási joghatósága alá esik?

3) Amennyiben a fenti kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az irányelv nem tiltja, hogy a részesedéscseréből származó tőkenyereséget a csereügylet során kapott részvények jövőbeli átruházásának időpontjában adóztassák meg, még akkor is, ha ez a két művelet nem ugyanazon tagállam adóztatási joghatósága alá esik, az a tagállam, amelyben a tőkenyeresség kapcsán halasztott adózást kértek, megadóztathatja-e az ebből az átruházásból keletkező tőkenyereséget a kétoldalú adóügyi egyezmény rendelkezéseinek függvényében, tekintet nélkül arra, hogy a művelet eredménye tőkevesztés? Ez a kérdés az 1990. július 23-i irányelvre és az Európai Közösséget létrehozó szerződés 43. cikkében, hatályos formájában az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49. cikkében garantált letelepedés szabadságára egyaránt vonatkozik, mivel egy olyan adózó, aki a csereügylet illetve a részvény-átruházási ügylet időpontjában is franciaországi adóügyi illetőséggel rendelkezik, részesülhetne az átruházás következtében fellépő tőkevesztés beszámításából, amennyiben a jelen határozat 4. pontjában írt feltételek teljesülnek.

4) Amennyiben a 3. pont alatt feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a csereügylet során megszerzett részvények átruházásából keletkezett árfolyam-vesztéséget figyelembe kell venni, annak a tagállamnak, ahol a részesedéscseréből eredő tőkenyereséget realizálták, be kell-e számítani a csereügyletből eredő tőkevesztéséget a tőkenyerességbe, vagy pedig amennyiben nem tartozik adóztatási joghatósága alá az átruházás, le kell-e mondania a tőkenyeresség megadóztatásáról?

5) Amennyiben a 4. pontban felvetett kérdésre azt a választ kell adni, hogy be kell számítani az átruházás során keletkezett tőkevesztéséget a részesedéscsere során realizált tőkenyerességbe, az átruházott részvények milyen beszerzési árát kell alapul venni az átruházás kapcsán keletkezett tőkevesztés kiszámítása során? Különösen: a társaság által a csereügylet keretében megszerzett részvényeknek a tőkenyereségről szóló bevalláson szereplő, a csereügylet során kapott részvények számával elosztott összértékét kell-e az átruházott részvények beszerzési egységáraként figyelembe venni, vagy pedig súlyozott átlagolással kapott beszerzési árát kell alapul venni, figyelemmel a részesedéscsere utáni ügyletekre, mint például más részvények megszerzésére vagy pedig ugyanazon társaság részvényeinek ingyenes juttatására?

244. A Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgium) által 2016. augusztus 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-426/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Érvénytelen-e az állatok leölésük során való védelméről szóló, 2009. szeptember 24-i 1099/2009/EK rendelet 2. cikkének k) pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkének (4) bekezdése az Emberi Jogok Európai Egyezménye 9. cikkének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 10. cikkének és/vagy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 13. cikkének megsértése miatt azért, mert azt írják elő, hogy a vallási szertartások által előírt különleges vágási módszereknek alávetett állatok kábítás nélkül csak a 853/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó vágóhidon vágathatók le, miközben a flamand régióban nem áll rendelkezésre elegendő kapacitás ilyen vágóhidakon az iszlám áldozati ünnep alkalmával évente jelentkező, vallási célból kábítás nélkül levágott állatok iránti kereslet kielégítésére, és az iszlám áldozati ünnepre tekintettel a hatóság által engedélyezett és ellenőrzött ideiglenes vágólétesítményeknek a 853/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó vágóhidakká történő átalakításával járó terhek nem tűnnek az állatjóléti és közegészségügyi célok elérésére alkalmasnak és azokkal arányosnak?

245. A Court of Appeal (Írország) által 2016. augusztus 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-442/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Megtartja-e a 2004/38/EK irányelv 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti önálló vállalkozó jogállását az irányelv 7. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján vagy egyéb módon az az uniós

polgár, aki:

- 1) valamely másik tagállam állampolgára;
- 2) mintegy négy éven keresztül jogszerűen tartózkodott és önálló vállalkozóként dolgozott a fogadó tagállamban;
- 3) munkalehetőség hiányában a munkavégzést vagy gazdasági tevékenységét megszüntette; és
- 4) az illetékes munkaügyi hivatal álláskeresőként nyilvántartásba vette?

2. Amennyiben nem: megtartja-e e személy a fogadó tagállamban a tartózkodási jogát, ha nem teljesíti a 2004/38/EK irányelv 7. cikke (1) bekezdése b) vagy c) pontjában szereplő feltételeket, vagy csupán a 2004/38/EK irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerinti kiutasítás elleni védelem vonatkozik rá?

3. Amennyiben nem: az ilyen személy tekintetében összeegyeztethető-e az uniós joggal, és különösen a 883/2004/EK rendelet (2) 4. cikkével a (883/2004/EK rendelet 70. cikke szerinti különleges, nem járulékalapú ellátásnak minősülő) álláskeresési támogatás megtagadása azon indok alapján, hogy nem rendelkezik a fogadó tagállamban való tartózkodás jogával?

246. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2016. augusztus 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-462/16. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata (az 1996. október 24-i Elida Gibbs ítélet, C-317/94) alapján és az egyenlő bánásmód uniós jogi elve figyelembevételével jogosult-e egy gyógyszereket értékesítő gyógyszerész-vállalkozó az adóalapnak a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. cikke szerinti csökkentésére, ha

- ezeket a gyógyszereket nagykereskedőkön keresztül gyógyszertárak részére értékesíti,
- a gyógyszertárak adóköteles értékesítést végeznek magán-egészségbiztosítással rendelkező személyek részére,
- a gyógyászati költségeket térítő biztosító (magán-egészségbiztosítási vállalkozás) megtéríti az általa biztosított személyek részére a gyógyszerek beszerzési költségeit, és
- a gyógyszerész-vállalkozó egy törvényi rendelkezés alapján köteles „árengedményt” fizetni a magán-egészségbiztosítási vállalkozás részére?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

10. A Bíróság (negyedik tanács) 2016. július 28-i ítélete (a Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – JZ kontra Prokuratura Rejonowa Łódź-Śródmieście (C-294/16. PPU. sz. ügy)²

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 26. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan intézkedések, mint amilyen az éjszaka során kilenc óra időtartamban elrendelt házi őrizet, amelyhez az érintett személy mozgásának elektronikus karkötővel való nyomon követésén, illetve e személy azon kötelezettségén túl,

² A kérdést l.: Hírlevél VII. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak 17. sz. alatt.

hogy a hét minden napján, illetve hetente többször meghatározott időpontban jelentkezzen valamely rendőrkapitányságon, a külföldre utazást lehetővé tevő okmányok kérelmezésének tilalma társul, tekintettel ezen intézkedések összességének fajtájára, időtartamára, hatásaira és végrehajtási szabályaira, főszabály szerint nem olyan mértékben kényszerítő jellegűek, hogy a szabadságvesztésből következő szabadságelvonó hatáshoz hasonló hatásuk legyen, és hogy ekképpen az említett rendelkezés értelmében vett „fogva tartásnak” minősüljenek, amit mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

11. A Bíróság (nagytanács) 2016. szeptember 6-i ítélete (az Augstākā tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Aleksei Petruhhin kiadatásával kapcsolatos eljárás (C-182/15. sz. ügy)³

1) Az EUMSZ 18. cikket és az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam, amelybe egy uniós polgár, valamely másik tagállam állampolgára beutazott, kiadatás iránti kérelmet kap valamely harmadik államtól, amelyikkel az előbbi tagállam kiadási egyezményt kötött, tájékoztatnia kell az említett személy állampolgársága szerinti tagállamot, és adott esetben ez utóbbi tagállam kérelmére át kell adnia számára ezt a személyt a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően, feltéve, hogy e tagállam a nemzeti joga szerint hatáskörrel rendelkezik a büntetőeljárás lefolytatására e személlyel szemben a területén kívül elkövetett cselekmények vonatkozásában.

2) Abban az esetben, ha valamely tagállamnak harmadik államtól származó, valamely másik tagállam állampolgárának kiadatására irányuló kérelemről kell határoznia, vizsgálnia kell, hogy a kiadatás nem fogja-e sérteni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikkében foglalt jogokat.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Polgári ügyszak

59. A Bíróság (második tanács) 2016. szeptember 8-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – GS Media BV kontra Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker (C-160/15. sz. ügy)⁴

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy valamely internetes oldalon olyan védett művekhez vezető hiperlinkek elhelyezése, amelyek egy másik internetes oldalon a szerzői jog jogosultjának engedélye nélkül szabadon hozzáférhetőek, e rendelkezés értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül-e, azt kell eldönteni, hogy e linkeket olyan személy helyezte-e el haszonszerzési cél nélkül, aki nem tudott vagy nem tudhatott e műveknek a másik internetes oldalon történt közzétételének jogellenes mivoltáról, vagy épp ellenkezőleg, e linkeket haszonszerzési célból helyezték el, amely esetben azt kell vélelmezni, hogy erről e személynek tudomása volt.

³ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak 148. sz. alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Polgári ügyszak 36. sz. alatt.

212. A Bíróság negyedik tanácsa elnökének 2016. július 12-i végzése (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-287/15. sz. ügy)⁵

A Bíróság negyedik tanácsának elnöke elrendelte az ügy törlését.

213. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2016. szeptember 7-i ítélete (a Højesteret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finn Frogne A/S kontra Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation (C-549/14. sz. ügy)⁶

Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaitélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely közbeszerzési szerződés odaitélését követően e szerződés akkor sem módosítható lényegesen új közbeszerzési eljárás megindítása nélkül, ha e módosítás objektíven a két fél részéről kölcsönös lemondásokkal járó vitarendezést jelent, valamely bizonytalan kimenetelű, e szerződés teljesítése során felmerült nehézségekből eredő jogvita lezárása érdekében. Csak akkor lenne más a helyzet, ha az említett szerződés dokumentumai előírnák bizonyos, akár lényeges feltételek kiigazításának lehetőségét a szerződés odaitélését követően, és meghatároznák e lehetőség részletszabályait.

214. A Bíróság (ötödik tanács) 2016. szeptember 7-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Association nationale des opérateurs détaillants en énergie (ANODE) kontra Premier ministre, Ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique, Commission de régulation de l'énergie, ENGIE, korábban GDF Suez (C-121/15. sz. ügy)⁷

1) A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a tagállami beavatkozás, amely bizonyos szolgáltatók, köztük az inkumbens szolgáltató tekintetében azt írja elő, hogy szabályozott díjakon kínálja a földgázszolgáltatást a végső fogyasztó számára, magánál a jellegénél fogva a versengő földgázpiac e rendelkezésben említett kialakításának az akadályát jelenti, amely akadály akkor is fennáll, ha ez a beavatkozás egyik piaci szolgáltató tekintetében sem akadályozza meg, hogy e díjaknál alacsonyabb árakon tegyenek versengő ajánlatokat.

2) A 2009/73 irányelvnek az EUMSZ 14. cikk és az EUMSZ 106. cikk, valamint az EU-Szerződéshez – a Lisszaboni Szerződésből eredő változatában – és az EUM-Szerződéshez csatolt, az általános érdekű szolgáltatásokról szóló 26. sz. jegyzőkönyv fényében értelmezett 3. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára annak megfontolását, hogy általános gazdasági érdekből a földgázágazatban működő vállalkozások számára többek között az ellátásbiztonság és a területi kohézió garantálása érdekében indokolt-e a földgázszolgáltatás árára vonatkozó közszolgáltatási kötelezettséget előírni, feltéve egyrészt, hogy az ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdése által megállapított valamennyi, és különösen az ilyen kötelezettségek megkülönböztetéstől mentes jellegére vonatkozó feltétel is teljesül, másrészt pedig, hogy e kötelezettségek előírása tiszteletben tartja az arányosság elvét.

A 2009/73 irányelv 3. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az árak meghatározásának azon módszere, amely a költségek figyelembevételén alapul, feltéve, hogy e módszer alkalmazása nem eredményezi azt, hogy az állami beavatkozás meghaladja az általa követett

⁵ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 10. sz., Közigazgatási ügyszak, 196. sz. alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak ... sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak 125. sz. alatt.

általános gazdasági érdekű célok eléréséhez szükséges mértéket.

215. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2016. szeptember 7-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vincent Deroo-Blanquart kontra Sony Europe Limited, a Sony France SA jogutódja (C-310/15. sz. ügy)⁸

1) Egy olyan kereskedelmi gyakorlat, amely előre telepített szoftverekkel rendelkező számítógép értékesítésére vonatkozik a fogyasztó számára fennálló azon lehetőség nélkül, hogy előre telepített szoftverek nélküli ugyanolyan számítógéptípust szerezzen be, mint ilyen, nem minősül a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak, kivéve, ha egy ilyen gyakorlat ellentétes a szakmai gondosság követelményeivel, és ha e termékkel kapcsolatban jelentősen torzíja vagy torzíthatja az átlagfogyasztó gazdasági magatartását, aminek az alapügy sajátos körülményeinek figyelembevételével történő vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

2) Olyan kapcsolt ajánlat keretében, amely előre telepített szoftverekkel rendelkező számítógép értékesítésére vonatkozik, az egyes szoftverek ára feltüntetésének elmulasztása nem minősül a 2005/29 irányelv 5. cikke (4) bekezdésének a) pontja és 7. cikke értelmében vett megtévesztő kereskedelmi gyakorlatnak.

216. A Bíróság (ötödik tanács) 2016. szeptember 8-i ítélete (a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Schenker Nemzetközi Szállítmányozási és Logisztikai Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága (C-409/14. sz. ügy)⁹

1. A 2010. október 5-i 861/2010/EU bizottsági rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik a 861/2010 rendelettel módosított, 2658/87 rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklátúra 2401 vámtarifaszáma alá az olyan áru, mint amelyről az alapügyben szó van, amely a dohányhulladék jelenléte ellenére fogyasztási dohányból áll, mivel a dohányhulladék nem zárja ki a szóban forgó termék e rendeltetését. Az ilyen áru azonban tartozhat e Nomenklátúra 2403 vámtarifaszáma, konkrétan pedig az említett Nomenklátúra 2403 10 90 vámtarifa-alszáma alá, amennyiben azt ömlesztve és tömörítve, nettó 30 kilogramm tömegű, műanyaggal bélelt kartonokba csomagolják.

2. A „vámfelfüggesztési eljárásnak vagy intézkedésnek” a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 4. cikkének 6. pontja szerinti fogalmát úgy kell értelmezni, hogy egy adott áru vámfelfüggesztési eljárás vagy intézkedés alá helyezése nem kérdőjelezhető meg, amennyiben a Közös Vámtarifa azon árucsoportját, amely alá ezen áru tartozik, helyesen tüntették fel az azt kísérő dokumentumokon, azonban az egyedi vámtarifa-alszám azokon tévesen szerepel. Ebben az esetben a 2008/118 irányelv 2. cikkének b) pontját és 4. cikkének 8. pontját úgy kell értelmezni, hogy nem került sor az említett áru behozatalára,

⁸ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 202. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 7. sz. alatt.

és hogy az nem jövedékiadó-köteles.

3. Az olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a „szabálytalanság” 2008/118 irányelv 38. cikke értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem foglalja magában a vámfelfüggesztési eljárás vagy intézkedés alá helyezett, helytelen tarifális besorolást feltüntető dokumentummal kísért árut.

217. A Bíróság (hatodik tanács) 2016. szeptember 8-i ítélete (a Nacka tingsrätt – Mark – och miljödömsstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Borealis AB és társai kontra Naturvårdsverket (C-180/15. sz. ügy)¹⁰

1) Az első, második és tizenharmadik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely érintené a kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat 15. cikke (3) bekezdésének az érvényességét.

2) Az ötödik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely érintené a 2011/278 határozat I. mellékletének az érvényességét.

3) Az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv II. cikkének (3) bekezdésével összhangban történő átmeneti ingyenes kiosztását szolgáló nemzeti végrehajtási intézkedésekről szóló, 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat 4. cikke és II. melléklete érvénytelen.

4) A 2013/448 határozat 4. cikkét és II. mellékletét érintő érvénytelenség megállapításának az időbeli hatálya korlátozásra kerül oly módon, hogy egyrészt az csak a 2016. április 28-i Borealis Polyolefine és társai ítélet (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 és C-391/14–C-393/14, EU:C:2016:311) kihirdetésének az időpontjától számított tíz hónapos időszak lejártával hatályosul annak érdekében, hogy az Európai Bizottságnak lehetősége nyíljon a szükséges intézkedések elfogadására, és másrészt az ezen időszak során az érvénytelenített rendelkezések alapján elfogadott intézkedések nem vitathatóak.

5) A 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikkét és a 2011/278 határozat 10. cikkének (1)–(3) és (8) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok lehetővé teszik azt, hogy a kétszeres kiosztás elkerülése érdekében ne részesítsenek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeiben egy hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrészt abban az esetben, ha az magánháztartásokhoz exportálja azt a hőt, amelyet egy tüzelőanyag-referenciaértékkel rendelkező létesítményből nyert vissza.

6) A 2011/278 határozat 10. cikkének (8) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely gazdasági szereplőt az üvegházhatást okozó gázok ingyenes kibocsátási egységeiben részesítik a tüzelőanyag-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész keretében figyelembe vett hőnek a hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrészben való felhasználására vonatkozóan.

7) A 2011/278 határozat 7. cikkét és IV. mellékletét úgy kell értelmezni, hogy azok lehetővé teszik valamely tagállam számára azt, hogy az e rendelkezésekben előírt adatok begyűjtése során a kétszeres beszámítás elkerülése céljából ne vegye figyelembe a valamely hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész által magánháztartásokba exportált hő termeléséhez kapcsolódó valamennyi kibocsátást.

8) A 2009/29 irányelvvel módosított 2003/87 irányelv 10a. cikkének (1) és (4) bekezdését, valamint a 2011/278 határozat 10. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok lehetővé teszik azt, hogy

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak 147. sz. alatt.

ne osszák ki az üvegházhatást okozó gázok további ingyenes kibocsátási egységeit az olyan kibocsátások után, amelyek forró fémre vonatkozó referenciaértékkel rendelkező létesítmény által termelt hulladékgázok elégetése útján nyert mérhető hő termeléséhez kapcsolódnak, ha az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek a hő-referenciaérték alapján meghatározott mennyisége alacsonyabb, mint az e hő termeléséhez kapcsolódó múltbeli kibocsátások mediánértéke.

9) A 2011/278 határozat 7. cikkét és IV. mellékletét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha valamely tagállam az e rendelkezésekben előírt adatok begyűjtése során az általa megszerzett számadatokat kiigazítja oly módon, hogy az üvegházhatást okozó gázok azon kibocsátásai, amelyek a hulladékgázoknak a hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész általi elégetéséből származnak, egyenlőek legyenek a földgáz elégetéséből származó kibocsátásokkal, mivel a termék-referenciaérték figyelembe veszi a hulladékgázok termeléséhez kapcsolódó kibocsátásokat.

10) A 2011/278 határozat 3. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a „hő-referenciaértékkel rendelkező létesítményrész” fogalma magában foglalja azt a tevékenységet, amelynek során az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei kereskedelmi rendszerének a hatálya alá tartozó valamely létesítményből származó mérhető hőt egy gőzhálózatba exportálják, feltéve hogy ezen utóbbi hálózat „az uniós rendszerbe nem tartozó létesítmény[nek] vagy más entitás[nek]” tekinthető.

218. A Bíróság (második tanács) 2016. szeptember 8-i ítélete (a Tribunale di Reggio Calabria [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Domenico Politanò elleni büntetőeljárás (C-225/15. sz. ügy)¹¹

1) Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, különösen annak 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a szerencsejátékokkal kapcsolatos koncessziók odaítélésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, nem tartozik azok hatálya alá.

2) Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint az alapügy tárgyát képező rendelkezés, amely a szerencsejátékok és fogadások terén koncesszió odaítélésére kiírt valamely pályázati felhívásra ajánlatot tenni szándékozó piaci szereplőket arra kötelezi, hogy gazdasági és pénzügyi alkalmasságukat legalább két különböző pénzügyi intézet által kiadott nyilatkozattal igazolják, anélkül, hogy lehetővé tenné ezen alkalmasság más módon történő bizonyítását, amennyiben e rendelkezés megfelel a Bíróság ítélkezési gyakorlata által meghatározott arányossági feltételeknek, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

219. A Bíróság (hatodik tanács) 2016. szeptember 8-i ítélete (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – E.ON Kraftwerke GmbH kontra Bundesrepublik Deutschland (C-461/15. sz. ügy)¹²

A kibocsátási egységekre vonatkozó harmonizált ingyenes kiosztás uniós szintű átmeneti szabályainak a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, 2011. április 27-i 2011/278/EU bizottsági határozat 24. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam anélkül követeli meg az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek az Európai Unión belüli kereskedelmi rendszerében való részvételi kötelezettség alá tartozó vállalkozásoktól, amelyek ezen egységek ingyenes kiosztásában részesülnek, hogy a létesítmény kapacitásával, tevékenységi szintjével és működésével kapcsolatos bármely tervezett vagy tényleges változásra vonatkozó információkat szolgáltatassanak, hogy e követelményt az e kiosztásra hatással bíró, változásra vonatkozó információkra korlátozná.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 171. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél VI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak 256. sz. alatt.

XIII. A Közszolgálati Törvényszék F - 79/13. sz., Gyarmathy kontra EMCDDA ügyben 2015. május 18-án hozott ítélete ellen a Gyarmathy Valéria Anna által 2016. június 9-én benyújtott fellebbezés (T-297/16. P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A fellebbező azt kéri, hogy a Törvényszék:

- helyezze hatályon kívül a Közszolgálati Törvényszék F-79/13. sz., Gyarmathy kontra EMCDDA ügyben 2015. május 18-án hozott, megtámadott ítéletét;
- semmisítse meg az EMCDDA (volt) igazgatójának 2012. szeptember 11-i, a fellebbező segítségnyújtásra vonatkozó kérelmét elutasító határozatát,
- semmisítse meg az EMCDDA (volt) igazgatójának 2012. szeptember 14-i, a fellebbező munkaszerződésének a meghosszabbítását megtagadó határozatát;
- semmisítse meg az EMCDDA vezetői testülete (volt) elnökének 2013. május 13-i határozatát, illetve az EMCDDA (volt) igazgatójának 2013. június 25-i határozatát.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező két jogalapra hivatkozik.

1. Az első jogalap: az EMCDDA (volt) igazgatójának 2012. szeptember 11-i, a fellebbező segítségnyújtásra vonatkozó kérelmét elutasító határozatának a megsemmisítése iránti kérelem

A fellebbező azzal érvel, hogy a Közszolgálati Törvényszék a F-79/13. sz., 2015. május 18-án hozott elsőfokú ítéletében annak megállapításával, hogy a fellebbező sérelmeit az ügynökség ügyintézői megfelelő módon kezelték, eltorzítja a tényeket, és ellentmond az ügy irataiban rendelkezésre álló széles körű dokumentációs bizonyítékoknak. Az EMCDDA (volt) igazgatója elutasította a fellebbező segítségnyújtás iránti kérelmét, és mindenekelőtt az annak érdekében való áthelyezés iránti kérelmét, hogy megszűnjön a hosszú távú és nagymértékű zaklatása, melyet a közvetlen felettese részéről szenvedett el. A (volt) igazgató megsértette a segítségnyújtásra vonatkozó kötelezettségét, valamint a gondosságra és a megfelelő ügyintézésre vonatkozó kötelezettségét (2008. november 27-i Klug kontra EMEA ítélet, F-35/07, EU:F:2008:150, 74. pont, és 2011. július 12-i Bizottság kontra Q ítélet, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 84. pont) . Az ügy irataiban foglalt tények és bizonyítékok, a személyzeti szabályzat, valamint a releváns állandó ítélkezési gyakorlat alapján az EMCDDA (volt) igazgatója kinevezésre jogosult hatóságként eljárva nem nyújtotta a fellebbező számára a megfelelő segítséget, és nem hozta meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megvédje általánosságban a szolgálat nyugalmát, valamint a felperest attól a rossz bánásmódtól, amelynek az áldozatává vált. Következésképpen a Közszolgálati Törvényszék elsőfokú ítélete az első jogalap tekintetében ténybeli szempontból téves, és az ezenfelül ellentétes a közösségi jogszabályokkal és az állandó ítélkezési gyakorlattal. Ezért azt hatályon kívül kell helyezni, és a vitatott határozatot meg kell semmisíteni.

2. Második jogalap: a 2012. szeptember 14-i, a fellebbező munkaszerződésének a meghosszabbítását megtagadó határozatnak a megsemmisítése iránti kérelem

A Közszolgálati Törvényszék elsőfokú ítélete azon az indokoláson alapult, hogy az EMCDDA (volt) igazgatójának a 2012. szeptember 19-i határozata a fellebbező 2012. december 10-i hivatalos panaszára vonatkozik, amely panasz többek között a (volt) igazgató 2012. szeptember 12-i, a fellebbező munkaszerződésének a meghosszabbítását megtagadó határozata ellen irányult. Amint azonban a hivatkozott levélnek magából a szövegéből is egyértelműen kitűnik, azt lehetetlen így értelmezni. Az valójában a fellebbező panaszán alapuló közigazgatási vizsgálat megindítására vonatkozó határozat. Ezenfelül a (volt) igazgató ugyanebben a levélben tagadja, hogy egyáltalán döntést hozott volna a fellebbező munkaszerződéséről. Továbbá – még ha a vitatott határozat

nyilvánvalóan téves értelmezését kellene is alkalmazni – az továbbra is jogsértő és jogellenes, mivel a fellebbezőt nem hallgatták meg (2013. december 12-i CH kontra Parlament ítélet, F-129/12, EU:F:2013:203), és a határozat csupán előkészítő aktus volt (2009. március 6-i R kontra Bizottság ítélet, T-156/08 P, EU:T:2009:69) és azt emiatt nem lehetett külön megtámadni (2009. november 10-i N kontra Parlament ítélet, F-71/08, EU:F:2009:150, és 2012. október 23-i, Possanzini kontra Frontex végzés, F-61/11, EU:F:2012:146) . A megtámadott határozat ezenfelül hatáskörrel való visszaélést valósított meg (1995. október 19-i Obst kontra Bizottság ítélet, T-562/93, EU:T:1995:181; 2000. december 12-i Dejaiffe kontra OHIM ítélet, T-223/99, EU:T:2000:292; és 2012. szeptember 25-i Bermejo Garde kontra EESC, F-41/10, EU:F:2012:135) az ügy irataiban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján. Az is kérdéses, hogy az EMCDDA (volt) igazgatója hatáskörrel rendelkezett-e akkoriban a megtámadott határozat meghozatalára (1996. október 25-i Lopes kontra Bíróság végzés, T-26/96, EU:T:1996:157). Emlékeztetni kell arra, hogy az alperes nem terjesztett elő védelmet, ami a távollétében meghozott ítélethez vezetett. A megtámadott elsőfokú ítélet indokolásában a Közzolgálati Törvényszék az alperes által egy másik ügyben előterjesztett védelem érveit vette alapul (F-22/14. sz. Gyarmathy kontra EMCDDA ügy), és ezzel megsértette az eljárásjogi korlátokat. A Közzolgálati Törvényszék elsőfokú ítélete a második jogalap tekintetében is ellentétes az ügy irataiban foglalt tényekkel és bizonyítékokkal. Az nyilvánvalóan sérti az eljárásjogi korlátokat. Ezért azt hatályon kívül kell helyezni, és a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni.

XIV. A Törvényszék (negyedik tanács) T-674/15. sz., Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselői Egyesület (PITEE) kontra Európai Bizottság ügyben 2016. július 20-án hozott végzése ellen a Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselői Egyesület (PITEE) által 2016. augusztus 18-án benyújtott fellebbezés (C-464/16. P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

A fellebbező kérelmei:

A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

1. a Törvényszék T-674/15. sz. ügyben 2016. július 20-án hozott végzését teljes egészében helyezze hatályon kívül;
2. semmisítse meg a Bizottság 2015. október 9-i (Ares(2015)4207700) és 2015. október 14-i (Ares(2015)3532556) határozatát, amelyek a fellebbezővel szemben megtagadják a dokumentumokhoz való hozzáférést;
3. kötelezze a Bizottságot, hogy a fellebbező részére tegye hozzáférhetővé a magyar kormányának a 6874/14/JUST (CHAP(2015)00353 és CHAP(2015)00555) EU Pilot eljáráshoz kapcsolódó valamennyi dokumentumát, függetlenül attól, hogy azokat már benyújtották, vagy csak a jövőben fogják benyújtani;
4. a Bizottságot kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

A Törvényszék fent megjelölt határozata elleni fellebbezés lényegében a következőkön alapul:

A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság alapokmánya értelmében vett fél – függetlenül a jogállásától – saját maga nem járhat el a Bíróság előtt, hanem harmadik személlyel kell képviseltetnie magát.¹³

Ezenkívül az olyan ügyvédek, akik valamely jogi személy szervezetén belül vezető feladatokat látnak

¹³ 1996. december 5-i Lopes kontra Bíróság végzés, C-174/96 P, EU:C:1996:473, 11. pont; 2007. november 21-i Correia de Matos kontra Parlament végzés, C-502/06 P, nem tették közzé; EU:C:2007:696, 11. pont; 2010. szeptember 29-i EREF kontra Bizottság végzés, C-74/10 P és C-75/10 P, nem tették közzé, EU:C:2010:557, 54. pont.

el, az uniós bíróság előtt nem képviselhetik e jogi személy érdekeit.¹⁴

A fellebbező szerint a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata sérti az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének (3) bekezdését.

A Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem derül ki, hogy a Bíróság milyen legitim célt követett az alapokmány értelmezése során. Ezenkívül nem világos, hogy a Bíróság milyen értelmezés alapján jutott arra a következtetésre, hogy a képviselőnek független harmadik személynek kell lennie. Az alapokmány mindenestre nem tartalmazza e kifejezést.

A fellebbező szerint a Bíróság alapokmányát akként kell értelmezni, hogy bármely fél, illetve bármely jogi személy szabadon választhatja meg a képviselőit.

XV. A Törvényszék (első tanács) T-529/13. sz., Izsák Balázs-Árpád és Dabis Attila kontra Európai Bizottság ügyben 2016. május 10-én hozott ítélete ellen Izsák Balázs-Árpád és Dabis Attila által 2016. július 28-án benyújtott fellebbezés (C-420/16 P. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek

A felperesek azt kérik, hogy az Európai Unió Bírósága

- helyezze hatályon kívül a Törvényszék T-529/13. sz. ügyben 2016. május 10-én hozott ítéletét, és az Európai Bíróság alapokmányának 61. cikke szerint
- elsődlegesen, az ügyet érdemben eldöntve semmisítse meg az Európai Bizottság 2013. július 25-én elfogadott, a vitott javaslat nyilvántartásba vétele iránti kérelem elutasításáról szóló C(2013) 4975 final határozatát, melynek megsemmisítésére a felperesek keresete irányul, illetve
- másodlagosan, amennyiben a Bíróság álláspontja szerint a per állása nem engedi meg az ügyben történő érdemi döntéshozatalt, az ügyet határozathozatalra utalja vissza a Törvényszékhez; valamint
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek

A fellebbezés alátámasztására a felperesek az alábbi jogalapokra hivatkoznak.

1. A Charta 47. cikkének és a Törvényszék eljárási szabályzata 92. cikke (1) bekezdésének megsértése, különös tekintettel a bizonyítási teherrel kapcsolatos kioktatási kötelezettség megszegésére, mert felperesek álláspontja szerint a Törvényszék az ítélet meghozatalát megelőzően nem oktatta ki a peres feleket arról, hogy a perben bizonyítandó ténykérdésnek tartja azt, hogy az Unió kohéziós politikájának akár az Unió, akár a tagállamok általi végrehajtása fenyegeti-e a nemzeti kisebbségi régiók sajátos jellemzőit, valamint azt, hogy a nemzeti kisebbségi régiók sajátos etnikai, kulturális, vallási vagy nyelvi jellemzői az EUMSZ 174. cikk harmadik bekezdése értelmében vett súlyos és állandó demográfiai hátránynak tekinthetők-e.

2. Az EUSZ 11. cikk (4) bekezdésének és az EPK-rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megsértése, mert a felperesek álláspontja szerint a per tárgyát képező európai polgári kezdeményezés megfelelt az EUSZ 11. cikk (4) bekezdésében foglaltaknak, hiszen azt a szervezők olyan ügyben terjesztették elő, amelyben megítélésük szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség, és az Európai Bizottság is hatáskörrel rendelkező megfelelő javaslat előterjesztésére. Továbbá azért, mert Bizottság csak akkor utasíthatja el hatáskör hiányára való hivatkozással a polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételét, ha e hatáskör hiánya nyilvánvaló.

¹⁴ 1999. december 8-i Euro-Lex kontra OHIM végzés [EU-Lex], T-79/99, EU:T:1999:312, 29. pont; 2005. január 13-i Suivida kontra Bizottság végzés, T-184/04, EU:T:2005:7, 10. pont; 2012. november 30-i Activa Preferentes kontra Tanács végzés, T-437/12, nem tették közzé, EU:T:2012:638, 7. pont.

3. Az EUMSZ 4. cikke (2) bekezdése c) pontjának és 174. cikkének megsértése, mert az EUMSZ 174. cikkének harmadik bekezdése példálózó jelleggel sorolja fel azokat a súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányt jelentő körülményeket, melyek alapján egy régiót az uniós kohéziós politikának „kiemelt figyelemmel” kell kezelnie.

4. Az EUMSZ 7. cikkének, az EUMSZ 167. cikkének, az EUSZ 3. cikk (3) bekezdésének, a Charta 22. cikkének, és a Szerződések megkülönböztetés tilalmára vonatkozó rendelkezéseinek megsértése, mert a per tárgyát képező európai polgári kezdeményezés az uniós politikák és tevékenységeknek az EUMSZ 7. cikkben előírt összhangját szolgálná annak szorgalmazásával, hogy a kohéziós politika legyen figyelemmel a kulturális sokszínűsége és annak fenntartására.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

2/2016. BJE. szám

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 197. § (1) bekezdésébe ütközik és a (2) bekezdésre figyelemmel a (4) bekezdés a) pontja szerint minősül a tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak bűntette, ha a cselekmény sértettje az elkövető hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt áll, függetlenül attól, hogy azt kényszerítéssel valósította-e meg.

A 2013. június 30. napjáig hatályban volt 1978. évi IV. törvény az erőszakos közösülést, illetve a szemérem elleni erőszakot a következő módon szabályozta:

„197. § (1) Aki mást erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel közösülésre kényszerít, vagy más védekezésre, illetőleg akaratnyilvánításra képtelen állapotát közösülésre használja fel, bűntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) az erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel közösülésre kényszerített sértett a tizenkettedik életévét nem töltötte be,

b) a sértett az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt áll, illetve az elkövető az erőszakos közösülést a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követi el,

c) a sértettel azonos alkalommal, egymás cselekményéről tudva, többen közösülnek.

(3) A büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) bekezdés a) pontja szerinti erőszakos közösülés a (2) bekezdés b) vagy c) pontja szerint is minősül.

198. § (1) Aki mást erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel fajtalanúságra, vagy ennek eltűrésére kényszerít, vagy másnak a védekezésre, illetőleg akaratnyilvánításra képtelen állapotát fajtalanúságra használja fel, bűntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) az erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel fajtalanúságra, vagy ennek eltűrésére kényszerített sértett a tizenkettedik életévét nem töltötte be,

b) a sértett az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt áll, illetve az elkövető a fajtalanúságot a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követi el,

c) a sértettel azonos alkalommal, egymás cselekményéről tudva, többen fajtalanuskodnak.

(3) A büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) bekezdés a) pontja szerinti szemérem elleni erőszak a (2) bekezdés b) vagy c) pontja szerint is minősül”.

A törvény értelmező rendelkezést is fűzött a tényállásokhoz:

„210. § A 197-198. § alkalmazásában a tizenkettedik életévét be nem töltött személyt védekezésre képtelennek kell tekinteni.”

A 2015. július 1. napján hatályba lépett Btk. indokolása a szexuális erőszak kapcsán a következőket tartalmazza:

„Az erőszakos közöszülés és a szemérem elleni erőszak tényállásának újraszabályozása elsődlegesen azért szükséges, mert Magyarország 2010. november 29-én aláírta a Lanzarote Egyezményt, illetve az Európai Unió tagállamai 2011 decemberében elfogadták a 2011/93/EU irányelvet, amelynek legkésőbb 2013. december 18-ig meg kell feleltetni jogszabályainkat. Emellett – az egyszerűsítés érdekében – a törvény összevonja a teljesen azonos tartalmú erőszakos közöszülés és szemérem elleni erőszak tényállását, és új címet ad (szexuális erőszak), ami mindkettőt lefed, és a köznyelv számára is egyértelmű.

A 2011/93/EU irányelv 3. cikk (5) bekezdés II. és III. pontja, illetve (6) bekezdése, továbbá a Lanzarote Egyezmény 18. cikk (1) bekezdés b) pontja a következőket nyilvánítja büntetendő magatartásoknak:

- a gyermekkel folytatott szexuális tevékenység, amennyiben a gyermek különösen kiszolgáltatott helyzetével, különösen szellemi vagy testi fogyatékosságával vagy eltartotti helyzetével élnek vissza,
- a gyermekkel folytatott szexuális tevékenység, amennyiben kényszer, erőszakot vagy fenyegetést alkalmaznak,
- a gyermeknek valamely harmadik féllel folytatott szexuális tevékenységre kényszer, erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával történő késztetése.

Mind a 2011/93/EU irányelv, mind a Lanzarote Egyezmény gyermeknek a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt tekinti, így valamennyi említett magatartás e személyi kör tekintetében büntetendő. Az elkövetési magatartások tekintetében a 2011/93/EU irányelv meghatározza a büntetési tétel felső határának legalacsonyabb mértékét, egyes esetekben a beleegyezési korhatárt el nem érő személyek sérelmére történő elkövetést szigorúbb megítélés alá is helyezi, az új tényállás büntetési tételeit tehát eszerint kell megállapítani.

A hatályos Btk. alapján az erőszakos közöszülés és a szemérem elleni erőszak akkor büntetendő, ha a közöszülésre vagy fajtalanságra kényszerítés erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel valósult meg. A jelenlegi joggyakorlat kikristályosodott és egységes a kényszer és a kvalifikált fenyegetés értelmezése és alkalmazása tekintetében, ezen a gyakorlaton a törvény nem kíván változtatni.

Mindezek alapján a szexuális erőszak bűncselekmény alapesete valósul meg, ha az elkövető a sértettet erőszakkal, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel szexuális cselekményre (ennek fogalmát ld. a 459. §-ban) vagy annak eltűrésére kényszeríti. Minősített eset lesz, ha

- a sértett tizennyolcadik életévét még nem töltötte be,
- az elkövető a sértett hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve ha a bűncselekményt a közte és a sértett között fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve követi el,
- az elkövető más védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotát szexuális cselekményre használja fel.

A 2011/93/EU irányelv által meghatározott büntetési tételekre tekintettel további minősítő körülmény a törvény szerint, ha a sértett tizennégy, illetve tizenkét éven aluli, továbbá ha egyszerre több minősített eset is megvalósul.

A hatályos szabályok értelmében a tizenkettedik életévét be nem töltött, mint törvényi vélelemmel

védekezésre képtelennek nyilvánított személlyel létesített szexuális kapcsolat az erőszakos közöselés vagy - minden más szemérem sértő magatartás esetén - a szemérem elleni erőszak tényállását valósítja meg. A tizenkettő és tizennégy év közötti sértettek esetében pedig a megrontás tényállása alapozza meg a büntetőjogi felelősséget. A törvény értelmében megszűnik a tizenkettő életévét be nem töltött személyekre vonatkozó azon vélelem, hogy őket védekezésre képtelennek kell tekinteni, mert a törvény explicit módon utal a sértett életkorára, és úgy kapcsol a bűncselekményhez magasabb büntetési tételt.”

Az 1978. évi IV. törvény az idézett értelmező rendelkezés alapján a 197. § (3) bekezdésében - a (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel - öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni az erőszakos közöselés elkövetőjét, ha a tizenkettő életévét be nem töltött sértett az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt áll, illetve az elkövető az erőszakos közöselést a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követte el. Ugyanez volt a büntetési tétele a szemérem elleni erőszak büntetékének a 198. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel annak (3) bekezdése szerint, ha a tizenkettő életévét be nem töltött sértett a fajtalanságot elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt állt, illetve az elkövető a fajtalanságot a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követte el.

A Btk. ezt a korábban két külön tényállásban szabályozott bűncselekményt - az erőszakos közöselést, illetve a szemérem elleni erőszakot - összevonva, egy tényállásban rendeli büntetni, a bűncselekményt szexuális erőszaknak nevezve.

A Btk. 197. § (1) bekezdése szexuális erőszakként határozza meg a kényszerítve - erőszakkal vagy minősített fenyegetéssel - elkövetett szexuális cselekményt, illetve a más védekezésre vagy akarattal nyilvánításra képtelen állapotának felhasználásával megvalósult szexuális cselekményt.

A (2) bekezdés szerint szexuális erőszakot követ el az is, aki tizenkettő életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez vagy végeztet. A törvény indokolása szerint ezzel nem azt mondja ki, hogy a tizenkettő életévét be nem töltött személy életkorra tekintettel védekezésre képtelen, hanem explicit módon utal a sértett életkorára, és úgy kapcsol a bűncselekményhez magasabb - öt évtől tíz évig terjedő - büntetési tételt. Emellett azonban arra is utal, hogy a 2011/93/EU irányelv által meghatározott büntetési tételekre tekintettel további minősítő körülmény a törvény szerint, ha a sértett tizennégy, illetve tizenkét éven aluli, továbbá ha egyszerre több minősített eset is megvalósul.

Azaz a jogalkotó a (2) bekezdésben nem egy önálló tényállásnak tekintendő, az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérő magatartást határoz meg, hanem az (1) bekezdésben meghatározott szexuális erőszakot kiterjeszti arra az esetre is, amikor a tizenkettő életévét be nem töltött sértett sérelmére valósul meg a szexuális cselekmény, függetlenül attól, hogy arra az elkövető kényszerítette-e a sértettet, azonban annál súlyosabb büntetési tétellel fenyegetve.

Ahogy azt a törvény indokolása is tartalmazza: az EU idézett irányelvéhez igazította a jogalkotó a törvényi szabályozást, és ezzel célja volt az olyan szexuális bűncselekmény súlyos büntetése, amelynek sértettje az elkövető hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése alatt álló személy. Emellett arra is utalt, hogy a „2011/93/EU irányelv által meghatározott büntetési tételekre tekintettel további minősítő körülmény a törvény szerint, ha a sértett tizennégy, illetve tizenkét éven aluli, továbbá ha egyszerre több minősített eset is megvalósul”.

Az Alaptörvény előzőekben idézett rendelkezése szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, és azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

E szabályra is tekintettel volt és a törvényi indokolásban kifejtetteket is figyelembe vette a jogegységi tanács a kérdés eldöntésénél.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.097/2016/3.; Gfv.VII.30.153/2016/6.; Gfv.VII.30.240/2016/3.; Gfv.VII.30.336/2016/7.;
Gfv.VII.30.360/2016/4.; Gfv.VII.30.520/2016/3.; Gfv.VII.30.556/2016/3.;

Deviza-alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti perben a permegszüntetést megalapozó jogszabályi feltételek.

I. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Erre való tekintettel nem kezdeményezhető ezen eljárás annak értelmezését kérve, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) 16. §-a szerinti felfüggesztés összhangban van-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, mivel ez nem az ügy érdemi elbírálására kiható jogkérdés.

Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (C-283/81. sz., CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria e feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét és úgy ítélte, hogy a felperesek által felvetett jogkérdések tekintetében - az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján - az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. A felperes erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben lényegében azért tartották jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert - álláspontjuk szerint - a DH1. tv. és 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának e hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia.

A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális - az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített - eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, a költség, a díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

A felperesek sérelmezték, hogy a DH2. törvény 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utal arra, a felperesek által keresetlevelükben megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperesek a felperesekkel elszámolni kötelesek, ami a másodfokú eljárás ideje alatt meg is történt. Erre való tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. törvény 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost’-ügyben hozott ítélet, 40.pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapelvi szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperesek hivatkoztak.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.103/2016/5.

Nem alkalmas érdemi felülvizsgálatra az az ítélet, amelynek tényállása- a bizonyítékok egybevetésének elmaradása, az indokolási kötelezettség nem teljesítése miatt - jogszabályvesztő és olyan jogi álláspontot fejt ki, ami nem felel meg a jogvita eldöntésére irányadó jogszabályoknak.

A levonási jog gyakorlásának vizsgálata során a számlának nyilvánvalóan megkülönböztetett jelentősége van, de arra is tekintettel kell lenni, hogy a levonási jog csak tartalmilag hiteles számla alapján gyakorolható. Tartalmilag az a számla hiteles, amelyben rögzített gazdasági esemény a számla szerinti felek között, a számla szerinti módon és tartalommal ment végbe (KGD2016.76., KGD2015.142.). A közigazgatási eljárás során, a szabad bizonyítás elve értelmében, az adóhatóság a bizonyítási eszközök teljes körét, így a szakértői véleményt is felhasználhatja ahhoz, hogy teljesítse a 2003. évi XCII. törvény (Art.) 97. §-a szerinti tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét.

A levonási jog alapjául szolgáló ügylet vizsgálata nem szűkíthető le az adózó és a felé számlát kibocsátók közötti jogviszonyra. A számlakibocsátó alvállalkozójának szabálytalanságai is alapot adhatnak a levonási jog gyakorlása ellen abban az esetben, ha számlák szerinti gazdasági események nem a számlák szerinti felek között mentek végbe, és az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítja, hogy az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel a számlakibocsátó vagy a szolgáltató láncban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adókijátszásban vesz részt, illetve nem tette meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az adókijátszásban való részvételt elkerülje (26/2013. számú közigazgatási elvi határozat).

Abban az esetben egyébként, ha a bíróság nem ért egyet a keresettel támadott határozatokba foglalt jogi állásponttal, avagy az ezekben megnevezett bizonyítékok értékelését tévesnek tartja, akkor az 1952. évi III. törvény (Pp.) 339. § (2) bekezdés g) pontja értelmében jogosult arra, hogy a keresettel támadott határozatot megváltoztassa. Új eljárás elrendelésére, a Pp. 339. § (1) bekezdése értelmében, kizárólag az olyan eljárási jogszabálysértés adhat alapot, amely lényeges és az ügy érdemi eldöntésére is kihatott. Nem rendelhető el új eljárás a perben csatolt bizonyítékok értékelésére, illetve olyan bizonyítás felvételére, amely a per kereteit nem haladja meg (BH2007.391., KGD2014.143.).

Jelen ügyben az előzőekben rögzítetteknek azért is kiemelt jelentősége van, mivel a felperes a 8. sz. jegyzőkönyv tanúsága szerint felhívás ellenére nem jelölt meg bizonyítékokat, és az eddig rendelkezésre álló adatok szerint, a kereseti érveléssel ellentétben, a felperes részére nem a számlakibocsátók teljesítettek. A Kft1 és a Kft2 képviselője is egyértelműen arról nyilatkozott, hogy a felperes felé semmilyen szolgáltatást, fejlesztést nem végzett, szerződéses kötelezettségeiket teljes

egészében a Bt.-re telepítették. A Bt. képviselőjében eljáró személy pedig úgy nyilatkozott, hogy alvállalkozó, vagy más személy a teljesítésben nem vett részt, valamennyi feladatot, tevékenységet egy személyben ő látta el. E körülményekre tekintettel az alperes közigazgatási eljárás során jogszerűen rendelt ki szakértőt, és a felperes keresetében irattellenesen hivatkozott arra, hogy az alperes munkavállalóit, képviselőit nem nyilatkoztatta, illetve nem teljesítette az Art. 97. §-a szerinti tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét.

A perben a bizonyítás, a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében, a felperest terhelte, akinek keresetében előadottakat, azaz azt kellett volna hitelt érdemlő adatokkal igazolnia, hogy az adóhatósági határozatokban megjelölt adatokkal, tényekkel, körülményekkel, bizonyítékokkal szemben részére a tényleges teljesítést a számlát kibocsátó Kft.-k nyújtották, illetőleg azt, hogy ha és amennyiben a számlák szerinti gazdasági események mégsem a számlák szerinti felek között mentek végbe, akkor a tőle elvárható körültekintéssel járt el. Hitelt érdemlő adatokkal kellett volna bizonyítania azt, hogy nem tudott arról, illetve nem kellett tudnia arról, hogy a levonás jogának megalapozására felhozott ügylettel kapcsolatban valamely gazdasági szereplő adókiadását követett el, tehát azt, hogy az alperes határozatában terhére megjelölt adatok, tények, körülmények, bizonyítékok nem valóságok. Erre azonban az eddig rendelkezésre álló adatok szerint nem került sor.

Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a jogvita eldöntésére irányadó nemzeti és közösségi jogszabályi rendelkezéseknek, továbbá az e tárgyban hozott Európai Unió Bírósága ítéletekben rögzített jogértelmezésnek megfelelően kell döntését meghoznia arra figyelemmel, hogy a perben a bizonyítás a felperest terheli és az alperes az eddig rendelkezésre álló adatok szerint teljesítette a tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét. Értékelnie kell a határidőben előterjesztett keresetbe foglalt érvelés alátámasztása érdekében becsatolt és megnevezett bizonyítékokat is.

Az alperes határozatának nem képezte tárgyát a számlakibocsátók adóalanyisága, adóbevallási, adófizetési kötelezettségének teljesítése vagy hiánya, és az sem, hogy a felperes a megrendelői felé teljesített. Jogi relevanciája azoknak a tényeknek van, amelyeket a nemzeti és közösségi adójogi jogszabályi rendelkezések meghatároznak, tehát annak, hogy a felperes adólevonási jogát tartalmilag hiteles számlák alapján gyakorolta-e vagy sem. Ha és amennyiben a számlák tartalmi hiteltelenségre vonatkozó alperesi megállapításokat a felperes nem tudja megdönteni, akkor vizsgálni kell, hogy az alperes határozatában megalapozottan hivatkozott-e arra, hogy a felperes nem járt el kellő körültekintéssel, tudott, illetve tudnia kellett arról, hogy az adólevonási jogának megalapozására felhozott ügylettel adókiadásban vesz részt, amelynek elkerülése érdekében szükséges intézkedéseket nem tette meg.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes milyen eljárásban, milyen feltételek mellett, milyen szolgáltatás teljesítésére vállalt kötelezettséget és nem csak rá, hanem alvállalkozóira, illetve „szubalvállalkozójára” is kiterjedt-e avagy sem a vele szemben megrendelői által, továbbá jogszabályi rendelkezések értelmében támasztott követelmény.

Kfv.V.35.125/2016/7.

Különböző termékek áruosztályozása, besorolása tárgyában hozott határozatok felülvizsgálata.

I. A Kúria rámutatott arra, hogy a felperes által az 1. sz. termék vonatkozásában alkalmazott 3004 vtsz.-hez a)–d) pontokba foglalt Kiegészítő megjegyzés kapcsolódik, és ezek mindegyikének maradéktalanul teljesülnie kell ahhoz, hogy a terméket e vtsz. alá lehessen besorolni. A rendelkezésre álló adatokból pedig egyértelműen az állapítható meg, hogy bár a dobozon feltüntetésre kerültek a Kiegészítő megjegyzés b)–d) pontjaiban felsorolt adatok a szövegben nem található meg az a kór, betegség vagy ezek tünetei, amelyek esetében ez a készítmény felhasználható. A termék emiatt nem felel meg az a) pontban foglalt előírásnak. A határozatok iratszerűen rögzítik azt is, hogy a felperes által hivatkozott tájékoztató sem elégíti ki a 30. Árucsoporthoz tartozó Kiegészítő megjegyzések I. pontjában szereplő használati utasításra vonatkozó követelményeket, ezért nem vehető figyelembe a dobozon található szövegek kiegészítéseként. Mindezek miatt a termék nem osztályozható a felperes által megjelölt vtsz. alá.

Az elsőfokú bíróság jogszerűen járt el akkor, amikor nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget a felperes által megjelölt 1. sz. termékre vonatkozó Vegyvizsgáló Intézet által kiadott VA 414-1/2009. véleménynek. Ez ugyanis nem a felperesnek, hanem egy másik gazdasági társaságnak került kiadásra, tájékoztató jelleggel, és a kiadásától számítva egyébként is eltelt az 1 év. A felperes által becsatolt kötelező érvényű tarifális besorolás (KTF) jogosultja sem a felperes volt, ezért ez nem köti a hatóságot és a bíróságot a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EK tanácsi rendelet (továbbiakban: Vámkódex) 12. cikk (2) bekezdése értelmében. Kiemelte e körben a Kúria még azt is, hogy egyébként sem állt rendelkezésre olyan bizonyíték, amely igazolhatná a perrel érintett és a KTF szerinti termékek azonosságát.

Hangsúlyozta a Kúria azt is, hogy nem kizárólag az egyesített ítéletben kifejtett jogértelmezés adott alapot a hatóságnak a TARIC-kódok módosítására, ez döntően az áruk objektív tulajdonságaira, a Szakértői Intézet véleményeire és az áruosztályozási szabályokra épül. A vám eljárás időpontját követően hatályba lépett, felperes által hivatkozott ítéletek és rendeletek nem meghatározzák, hanem csupán alátámasztják a határozatokba foglalt érdemi döntések jogszerűségét, visszamenőleges hatályú jogalkalmazásra vagy jogértelmezésre az ügyben nem került sor.

II. A 2. sz. termék a rendelkezésre álló iratok szerint növényi olajat tartalmaz, és besorolásánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy kiszerelése kapszulában történt, amely meghatározza az adagolást, a felszívódást, azt a helyet, ahol az összetevőknek ki kell fejteniük a hatásukat. A felperes által alkalmazott 2102 vtsz. alá pedig csak akkor tartozhatott volna a termék, ha csak olyan kis mennyiségű kötőanyagot tartalmaz, ami nem változtatja meg jellemzőit.

III. A rendelkezésre álló iratok szerint a 3. sz. termék nem feldolgozatlan növényi nedv, ezért nem felel meg a felperes által alkalmazott 1302 vtsz. szövegének, illetve az e árucsoporthoz tartozó Megjegyzésekben foglaltaknak.

IV. A Kúria az előzőekben részletezettek miatt azt állapította meg, hogy az ügyben nem merült fel olyan jogkérdés, amely előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére alapot adhatott volna.

Kfv.V.35.127/2016/7.

A felperesnek keresetét a perben bizonyítania kell.

A Kúria rámutat a továbbiakban, hogy a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§-ának a) pontja értelmében abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany – ilyen minőségében – a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételehez kapcsolódóan egy másik adóalany – ideértve az Eva. hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is – rá áthárított. Az Áfa tv. 127.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla.

A 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§-ának (3) bekezdése alapján a könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülállók által is megállapíthatóknak kell lenniük (a valóság elve). Az Sztv. 166.§-ának (2) bekezdése értelmében a számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatóknak és helytállóknak kell lennie.

Az ellenőrzés folyamán a tényállást az adóhatóság köteles tisztázni és bizonyítani [2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 97.§ (4) bekezdése]. A felperesnél folytatott vizsgálat során az adóhatóság bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a határozatokban megjelölt számlák nem hiteles bizonylatok, nem nyert bizonyítást a számlatartalmaknak a valósággal egyezősége, az, hogy a számlákon szereplő gazdasági tevékenységet a számlakibocsátók végezték el.

A bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XX. fejezetének speciális szabályai alapján közigazgatási perben a felülvizsgálni kért határozatok jogszerűségéről dönt a Pp. 3.§ (1) bekezdése, 121.§ (1) bekezdés c.) pontja, 330.§ (2) bekezdése alapján. A felperesnek az általa indított perben a Pp.

164.§ (1) bekezdése alapján keresetét bizonyítania kellett, az alperes – bizonyítékokon alapuló – megállapításával szemben azt, hogy az adóhatóság bizonyított tényállása téves, hiányos, és az általa befogadott számlák a valósággal egyezően kiállított hiteles bizonylatok. Míg a közigazgatási eljárásban a fél előadása az Art. 97.§ (5) bekezdése értelmében bizonyíték, addig a perben a Pp. 324.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 166.§ (1) bekezdése alapján nem, azaz pernyertessége érdekében állításait a felperes bizonyítani köteles. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét bizonyíthatatlansága okán elutasította.

Kfv.I.35.250/2016/7.

A P. XX. fejezetében található speciális szabályok alapján a közigazgatási perben a bíróság felülvizsgálni kért határozat jogszerűségéről dönt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bírósági eljárás felhasználható egy adókötelezettséget érintő, annak ellenőrzésére vonatkozó alapvető eljárási jogszabálysértés legalizálására.

I. A perbeli ügy megítélésekor a Kúria az adózóra és a perbeli adóra vonatkozó adóbevallási rendszerből indult ki, abból, hogy az adózó adófizetési kötelezettségének önadózás útján, az erre a célra rendszeresített nyomtatványon tesz eleget. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 26. § (1) bekezdése: az adót, a költségvetési támogatást - ha törvény előírja - az adózó köteles megállapítani, bevallani és megfizetni (önadózás) [2010. évi XCIV. törvény (továbbiakban: Különadó tv.) 8. § (1) bekezdés]. Az Art. 31. § (1) bekezdése szerint az adóbevallás az adó azonosításához, az adóalap, a mentességek, a kedvezmények, az adó, a költségvetési támogatás alapja és összege megállapításához szükséges adatokat tartalmazza.

Az Art. lehetővé teszi az adózó részére az önellenőrzést, amely az önadózás útján megállapított vagy megállapítani elmulasztott adót, adóalapot érintheti [Art. 49. § (1) bekezdése]. Az önellenőrzés az önadózás rendszeréből adódó jogosultság, ugyanis lehetővé kell tenni az adózó részére, hogy a tévedését utóbb módosítsa, vagy ha mulasztott, mulasztását pótolja. Az önellenőrzés akkor alkalmazandó, ha az adózó hibásan tüntette fel az adóalapot vagy az adó összegét. Ugyanakkor az Art. néhány esetben korlátok közé szorítja az önellenőrzést, az egyik ilyen eset az adóhatósági ellenőrzés. Az Art. 49. § (2) bekezdése alapján az ellenőrzés megkezdésétől a vizsgálat alá vont adó és költségvetési támogatás - a vizsgált időszak tekintetében - önellenőrzéssel nem helyesbíthető. Az adóhatóság által utólag megállapított adót, költségvetési támogatást az adózó nem helyesbítheti.

A fenti előírásból két következtetés vonható le. Egyrészt az önellenőrzési korlát a bevallások utólagos ellenőrzésénél áll fenn. A másik következtetés, hogy amennyiben bevallások utólagos vizsgálatára irányul az ellenőrzés, akkor csak az ellenőrzéssel érintett adónem és időszak tiltott az önrevízió vonatkozásában.

Az Art. 124/B. §-a az önellenőrzés egy speciális változatát szabályozza. Ebben az eljárásban az adózónak az adókötelezettséget megállapító jogszabály alkotmányellenességét vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusába történő ütközését állító kérelme alapján van vizsgálatának helye. Az adóhatóság kizárólag jogkérdésben dönt, és a döntéshozatalhoz az adózó írásban előterjesztett jognyilatkozatán kívül más bizonyíték megvizsgálására nincs szükség. E jogszabályhelyben szabályozott önellenőrzés azonban nem szakítható el a már fentebb az önellenőrzésre általánosságban vonatkozó előírásoktól, tehát ennek időbeli korlátai ugyanúgy fennállnak.

A Pp. XX. fejezetében található speciális szabályok alapján a közigazgatási perben a bíróság a felülvizsgálni kért határozat jogszerűségéről dönt, a kereseti kérelem korlátai között. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bírósági eljárás felhasználható egy adókötelezettséget érintő, annak ellenőrzésére vonatkozó alapvető eljárási jogszabálysértés legalizálására. Vagyis a bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a felperes az önellenőrzésre vonatkozó szabály megkerülésével, az adózási jogait és kötelezettségeit szabályozó törvényben előírt rend figyelmen kívül hagyásával kívánja adófizetési kötelezettségét vitássá tenni és a bírósági eljárásban vitatni. Erre a jogszabály a már fentebb kifejtettek szerint nem ad ilyen formában lehetőséget. A felperesnek az Art. 124/B. §-ban biztosított lehetősége fennállt, azzal az ellenőrzés megkezdéséig nem élt. Nem lehet „visszacsempészni” ezt a speciális önellenőrzési lehetőséget egy bevallások utólagos vizsgálatára irányuló eljárásba.

II. A Kúria megítélése szerint a kereseti kérelem elbírálásának, a jogerős ítélet jogszerűségének megközelítése nem sérti a felperes által hivatkozott egyenértékűség és az uniós jog hatékony érvényesülésének elvét sem. Az egyenértékűség elve azt az elvárást támasztja a nemzeti szabályozással szemben, hogy ugyanazon eljárási szabályok vonatkozzanak a közösségi jogra alapított igényekre, mint a nemzeti jogra alapított hasonló igényekre. Ez pedig maximálisan teljesül, hiszen az adózás rendjéről szóló törvény ugyanazt az eljárási rendet írja elő az adókötelezettséget megállapító jogszabály alaptörvény-ellenessége esetére mint az Európai Unió kötelező jogi aktusára nézve. Éppen az okozna feszültséget, ha lehetővé tenné, hogy a közösségi jogba ütközést állító kérelem kedvezőbb módon, az önellenőrzési szabályok kikerülésével kerüljenek elbírálásra.

III. A Kúria a fentebb elfoglalt álláspontja miatt nem vizsgálta érdemben a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, az ágazati különadónak az elsődleges és másodlagos jogba történő ütközését, és erre figyelemmel előzetes döntéshozatali eljárást sem kezdeményezett. Megjegyzi, hogy eltérő álláspontja esetén sem tudott volna érdemben állást foglalni a jogszabálysértésekről, mert az elsőfokú bíróság nem a felperes által kifogásolt ágazati különadó törvény tekintetében vizsgálódott, hanem a 2013. január 1-jén hatályba lépett távközlési adó tekintetében.

Kfv.I.35.396/2016/4.

A gazdasági esemény nem a számlában feltüntetett felek között valósult meg, ezért az áfa levonási jog jogszerűen nem gyakorolható.

A támadott adóhatósági határozat törvényességét vizsgáló közigazgatási perben az eljáró bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az adólevonási jog tárgyi feltételét a nemzeti jog az 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120. § a) pont és 127. § (1) bekezdés a) pontja alapján a számlában határozza meg, mely számlának meg kell felelnie a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 165. és 15. §-aiban foglalt bizonylati elv és valóság elve követelményeinek is. Az adólevonási jog jogszerű levonásának csak akkor van helye, ha a számlák tartalmilag hitelesek, azaz a számlában foglalt gazdasági esemény ténylegesen a számla szerinti tartalommal, az ott megjelölt helyen és időben, a számlán szereplő felek között jön létre.

Az Áfa tv. 120.§ a.) pontja értelmezéséről szóló 5/2016.(IX.26.) KMK. véleményében a Kúria már iránymutatást adott számlákban foglalt gazdasági esemény megvalósulása és a számlabefogadó tudattartalmának vizsgálata kérdésében.

Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor azt elemezte, hogy az adóhatósági vizsgálatnak tárgya volt-e a gazdasági esemény tényleges megtörténe a vizsgálata, illetőleg az, hogy a gazdasági esemény – tényleges megtörténte esetén – a számlán szereplő felek között jött-e létre. Amennyiben ugyanis a gazdasági esemény a valóságnak nem jött létre, a levonási jog érvényesítését minden további vizsgálat nélkül meg kell tagadni. Amennyiben a gazdasági esemény ugyan megvalósult ugyan, de az nem a számlán szereplő felek között jött létre, vizsgálni lehet, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetőleg kellő körülmények mellett tudnia kellett volna-e arról, hogy adókijátszásban vesz részt. Az Európai Unió Bíróságának a Mahagében-Dávid C-80/11. és C-142/11. számú egyesített ügyében adott jogértelmezése szerint a nemzeti hatóságoknak meg kell tagadni az adólevonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra visszaélészerűen hivatkoztak.

A bírósági ítélet az adóhatóság vizsgálata során feltárt objektív körülmények értékelését elvégezte, ennek során arra a következtetésre jutott, hogy a számlákon szereplő áruk megléte nem volt igazolt, az alperes által a felperes számlakibocsátóinál, beszállítóinál elrendelt kapcsolódó ellenőrzések eredménye kizárta, hogy azok a cégek a számlabefogadó részére ilyen jellegű terméket szállítottak volna, egyéb bizonyítékok pedig a gazdasági esemény megtörténetét nem támasztották alá.

A felperes hivatkozott C-185/11. sz. Bonik-ügy ítéletében foglalt jogértelmezésre. Ebben az ügyben hozott ítélete 40.pontjában az Európai Unió Bírósága is kimondta, hogy a levonási jog csak akkor tagadható meg az adóalanytól, ha objektív körülmények alapján bizonyításra kerül, hogy ezen adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy ezen termékek megszerzése által a szállító által

elkövetett adócsalásra irányuló ügyletben vesz részt.

A revízió során megállapításra került, hogy a számlakibocsátó cég önálló székhellyel nem rendelkezett (azt egy székhely-szolgáltató biztosította számára), ezen időszakban telephelye sem volt, a termék előállításához személyi és tárgyi feltételekkel sem rendelkezett. Ügyvezetője olyan külföldi állampolgár volt, aki magyarországi tartózkodási engedéllyel nem rendelkezett, a cég képviselőjében törvénytelen meghatalmazásokkal jártak el. A számlakibocsátó beszállítóinál végzett vizsgálat iratanyagot nem talált, az ügyvezetők a számlakibocsátóval való szerződéses kapcsolatot és a termékek szolgáltatását egyaránt tagadták. A termékek szállítására alkalmas járművekkel sem a felperes, sem a számlakibocsátó nem rendelkezett, holott nyilatkozatuk szerint az árut ők fuvarozták. A beszállítóként megjelölt cégek és a számlakibocsátó alkalmazottai között személyes kapcsolatok is fennállottak.

Kfv.I.35.404/2016/7.

A résziteles számla fogalmát az áfa rendszere nem ismeri, ezért az alapján az adóalany az adólevonási jogát nem gyakorolhatja.

Az áfa rendszerben az adóalanyoknak azon joga – 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: HÉA-irányelv)168. cikkének, valamint az ezzel azonos tartalmú 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§-ának rendelkezései alapján –, hogy az általuk fizetendő adóból levonják az általuk beszerzett terméket és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett HÉA rendszer egyik alapelvét képezi. Az adólevonás joga főszabály szerint nem korlátozható [az Európai Unió Bíróságának a C-80/11. és C-124/11. egyesített ügyekben hozott ítélet 38-40. pontjai és C-324/11. számú ügyben (a továbbiakban: Tóth-ügy) 23-24. pontjai].

I. A Számla I.-ben foglalt gazdasági esemény nem valósult meg. Ennek hiányát pedig - az iratokból megállapíthatóan - több szempont is alátámasztotta.

Egyrészt mind a Szerződésből és annak mellékleteiből (pénzügyi ütemezés, műszaki ütemterv), mind a felperes által az Önkormányzat részére kiállított teljesítési igazolásokból, illetve Polgármester nyilatkozatából is megállapítható volt, hogy a felperes által elvégzendő szolgáltatások körét az energiahatékonysági felújítások – zsuzálás és állványozás; vakolás és rabilolás; asztalosszerkezet elhelyezés; szigetelés (homlokzati hőszigetelés; nyílászáró-csere, fűtőkorszerűsítés földszigetelés); energetika – képezték, a Számla I.-ben megnevezett szegélykőlerakás és a térburkolás azonban nem. Másrészt az ügy irataiból az is kitűnt, hogy az iskola bővítésére, felújítására vonatkozó munkálatok elvégzésére nem a felperessel, hanem egy másik gazdasági társasággal, a D. Kft.-vel kötött az Önkormányzat – egy másik pályázat keretében – szerződést.

Helytelen volt a felperes azon – így a Tóth-ügyre való – hivatkozása, hogy az alperesnek objektív körülményekkel kellett volna alátámasztania, hogy adókiadásban vett részt. A Kúria 5/2016. (IX.26.) KMK véleményében (a továbbiakban: Kollégiumi Vélemény) részletesen kifejtette, hogy amennyiben a számlában szereplő gazdasági esemény a valóságban nem történt meg, akkor arra adólevonási jog nem alapítható, és az adóhatóságnak az adózó tudattartalmát – így az objektív körülményeket – a vizsgált ügylet/számla tekintetében nem szükséges vizsgálnia. Az előbbieket vizsgálatára azért nincs szükség ebben az esetben, mivel a gazdasági esemény hiányáról a felek tudomással bírtak, azaz szándékos magatartásuk okán értelmezhetetlen és szükségtelen a tudattartalom vizsgálatának követelménye.

II. A Számla II. kapcsán a Kúria rámutatott arra, hogy sem a jelenleg hatályos hea/áfarendszer, sem a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény nem ismeri a résziteles számla fogalmát, ezért az előzetesen felszámított adó levonása alapjául szolgáló számlának teljes egészében hitelesnek kell lennie. Csak az ilyen számla alapján gyakorolhatja adólevonási jogát az adóalany. Ha a számla bármely adata valótlan, az a számla hiteltelenségéhez vezet, mely esetben adólevonási jog nem gyakorolható [Kfv.III.35.701/2015/5.; BH.2008.201.].

A Számla II.-ben feltüntetett szolgáltatások egy része – festések – a szintén nem történt meg, azaz e gazdasági események a valóságban nem valósultak meg. Ennek következtében nem gyakorolhatta a felperes az adólevonási jogát a Számla II. tekintetében sem.

Egyebekben a Kúria utalt arra, hogy amennyiben az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna a Számla II. vonatkozásában a felperes tudattartalmát, akkor nem lett volna elegendő mindössze egyetlen, a teljesítési helynek a helyesbített számlában és az Alvállalkozási Szerződésben való eltérőségére alapítania azt a megállapítását, hogy gazdasági esemény nem a számlában szereplő felek között valósult meg, a felperes pedig adókiátszásban vett volna részt. A felperesnek ugyanis az alperesi határozatban felsorolt objektív körülmények komplex vizsgálata alapján kellett volna határoznia arról, hogy a felperes tudott, vagy tudnia kellett volna arról, hogy adókiátszásban vesz részt. A már említett Kollégiumi Véleményben megfogalmazottak szerint is az alperesi határozat jogszerűsége több, egymásra épülő együttes objektív tényre és körülményre alapozva valósulhat meg.

Kfv.V.35.417/2016/5.

A 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 89. § (1) bekezdésére, a 2006/112/EK tanácsi irányelvnek (Irányelv) 138. cikk (1) bekezdésére és az Európai Unió Bíróságának ítéleteiben kifejtett jogértelmezésre figyelemmel a Közösség területén belülről történő adólevonási joggal járó adómentes termékértékesítésnek több együttes törvényi feltétele van. Ezek értelmében akkor vonatkozik adómentesség a Közösségen belüli termékértékesítésre, ha a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és az értékesítő igazolja, hogy a terméket feladták vagy elszállították egy másik tagállamba, és a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét (C-409/04., C-430/09., C-587/10., C-273/11., Kfv.V.35.760/2013/7., Kfv.III.35.119/2015/8., Kfv.V.35.053/2015/8.).

Az Irányelv 214. cikk (1) bekezdésének b) pontja előírja a tagállamok számára, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy valamennyi Közösségen belüli termékbeszerzést végző adóalanyt egyedi adószámmal tartsanak nyilván. Az Irányelv 226. cikkének 4. pontja pedig megköveteli, hogy a közösségi termékértékesítéskor kiállítandó számla kötelezően tartalmazza a vevő héa-azonosító számát, amelynek felhasználásával az Irányelv 138. cikke értelmében értékesítettek számára termékeket. A héa-azonosító szám kiadása, ezzel való rendelkezés igazolhatja az adóalany adójogi helyzetét a héa alkalmazása szempontjából és megkönnyíti a Közösségen belüli ügyletek adóellenőrzését. Ennek megléte azonban olyan alaki követelménynek minősül, amely nem kérdőjelezheti meg a héa (áfa) mentességhez való jogot, amennyiben a Közösségen belüli termékértékesítésnek az előzőekben említett anyagi jogi feltételei teljesülnek (C-273/11.). Mindebből az következik, hogy önmagában a héa-azonosító szám hiánya, kiadásának elutasítása, visszavonása nem befolyásolhatja az adóalanyt a héa levonáshoz való jogát, ha teljesülnek az e jogot keletkeztető anyagi feltételek.

Az Irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében meghatározott fogalom értelmében adóalany az is, aki bármely gazdasági tevékenységet, bárhol önállóan végez, tekintet nélkül annak céljára és eredményére, és az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatából következően ezt a fogalmat „tágan” kell értelmezni (C-527/11. 25. pont).

Az előzőekben megjelölt ítéletek tartalmazzák azt is, hogy ellentétes a közösségi joggal az, ha a termékértékesítés helye szerinti tagállam hatóságai előírják a jóhiszeműen eljáró, adómentességhez való jogát valószínűsítő bizonylatokat benyújtó értékesítő részére, hogy utólag héa-t (áfát) fizessen a termékek után, amennyiben a bizonylatok hamisnak bizonyulnak, de az értékesítő az adókiátszásban nem vett részt, és minden lehetséges ésszerű intézkedés meghozott annak érdekében, hogy az általa lebonyolított Közösségen belüli termékértékesítés ne vezessen adókiátszáshoz.

Jelen ügyben a felperesnek tehát azt kellett igazolnia a közösségi szabályok, az 2003. évi XCII. törvény (Art.) 99. §(2) bekezdése és az Áfa tv. 89.§-a értelmében, hogy fennállnak az adómentesség feltételei, mert a terméket feladták, elszállították egy másik tagállamba, olyan körülmények között, hogy a termékkel való rendelkezési jogot átruházták a beszerzőre. Az adóhatóság részéről pedig objektív körülmények alapján kell bizonyítást nyernie annak, hogy a bevallásában közösségi értékesítést szerepeltető felperes nem tett teljesítette bizonyítási kötelezettségét, és annak is, hogy tudta, vagy tudnia kellett volna arról, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő által elkövetett adókiátszáshoz járul hozzá, és nem tett meg minden tőle elvárható ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adókiátszásban való részvételt.

Az előzőekben részletezettek miatt a felperes felülvizsgálati kérelmében alappal hivatkozott arra, hogy a határozatok – eljárási jogszabályhelyre, az Art. 140.§ (2) bekezdésére hivatkozva – tévesen mellőzték az előzőekben ismertetett nemzeti és közösségi jogi anyagi jogszabályoknak és az ennek kapcsán az ítélethozatal időpontjára kialakított egységes joggyakorlatnak a figyelembe vételét, az ennek megfelelő tényállás megállapítását, illetve ténybeli és jogkövetkeztetések levonását. Iratszerű ugyanis az a felperesi érvelés, mely szerint az alperes nem tette vitássá, hogy a termékek bizonyítottan elhagyták Magyarország területét és ezek felett a román társaság rendelkezési jogot szerzett, és még az ellenőrzés megkezdése előtt szerepeltette bevallásában a felperes által kibocsátott számlákat. Figyelmen kívül hagyta az alperes azt is, hogy a felperes kizárólag olyan dokumentumokat nyújthatott be az adóhatóságnak, amelyek a vevőtől származtak, és nem rögzítette határozataiban azokat az adatokat sem, amelyek alkalmasak lennének annak igazolására, hogy a dokumentumok hiteltelensége a társhatóság adatközlése nélkül is egyértelműen felismerhető lett volna. Nem állapítható meg az alperesi határozatokból az sem, hogy miért nem tekinti a román társaságot adóalanynak, és az ügyleteket miért minősíti adókijátszást megvalósítóknak.

A Kúria a jogerős ítéletet és az adóhatósági határozatokat az 1952. évi III. törvény (Pp.) 275 § (4) bekezdése, illetve 339.§ (1) bekezdése alapján eljárva hatályon kívül helyezte és az elsőfokú adóhatóságokat új eljárásra kötelezte. Az új eljárást a Kúria ítéletébe foglalt nemzeti és közösségi anyagi jogszabályok figyelembe vételével és az Európai Unió Bírósága ítéleteiben kifejtett jogértelmezésnek megfelelően kell lefolytatni. Érdemben kell állást foglalni az indokolási kötelezettség teljesítése mellett arról, hogy a felperes jogszerűen szerepeltette-e bevallásaiban a perben vitatott számlákat Közösség területén belülről történő adólevonási joggal járó adómentes termékértékesítésként. Ennek eldöntéséhez pedig, mivel a termékek ténylegesen kiszállításra kerültek, és a román társaság ezek felett rendelkezési jogot szerzett, az szükséges, hogy az adóhatóság bizonyítékokkal alátámasztottan döntsön a román társaság adóalanyiségéről, az adókijátszás hiányáról vagy megvalósulásáról, illetve ezt utóbbi esetén arról, hogy a felperes megtett-e minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adókijátszásban való részvételt, tudta-e, illetve tudnia kellett-e, hogy adókijátszást megvalósító ügyletben vesz részt. Az adóhatóságnak ez utóbbi körben, az Art. 97.§ -a értelmében, az adózó javára szóló körülményeket is vizsgálnia kell.

Kfv.I.35.440/2016/5.

A Kúria előtti eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, így az Európai Unió Bíróságának utasítása ellenére az adóhatóságnak kell vizsgálnia a mezőgazdasági létesítmények fenntartása és fizetett díj közötti közvetlen kapcsolatot fennállását.

I. A Kúria Kfv.I.35.784/2014/7. számú végzésével előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett a hozzáadott értékadóról szóló 2006/112/EK (HÉA-)irányelv 9. cikkének értelmezése körében, annak megválaszolása érdekében, hogy a felperesek adóalanyisége megállapítható-e, ha csupán kiegészítő jelleggel folytathatnak üzletszerű gazdasági tevékenységet, illetve befolyásolja-e a felperesek adóalanyiségét az a körülmény, hogy beruházásuk jelentős részben állami támogatásból valósul meg és az üzemeltetés során csekély összegű hasznosítási díjból származó bevételhez jutnak.

Az Európai Unió Bírósága C-263/15. számú ügyben hozott döntésében kimondta, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló mezőgazdasági létesítményeknek a csak kiegészítő jelleggel ilyen üzletszerű gazdasági tevékenységet végző nonprofit gazdasági társaság által történő üzemeltetése az e rendelkezés szerinti gazdasági tevékenységnek minősül azon körülmény ellenére, hogy egyrészt e létesítményeket jelentős mértékben állami támogatásokból finanszírozták, másrészt pedig üzemeltetésük során csak csekély összegű hasznosítási díjból származó bevételhez jutnak, mivel e díj a tervezett beszédési időszakok okán tartós jellegű.

Azt is rögzítette, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló mezőgazdasági létesítmények üzemeltetése ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásokban áll, amennyiben közvetlen kapcsolat áll fenn a kapott vagy beszédendő díjjal, feltéve hogy e csekély mértékű díj a nyújtott szolgáltatás ellenértékét képezi, és azon körülmény ellenére, hogy e szolgáltatások jogszabályi kötelezettségek teljesítésének minősülnek.

Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladatává tette annak vizsgálatát, hogy a kapott vagy beszedendő díj összege ellenértékként olyan jellegű-e, hogy bizonyítja a nyújtott vagy nyújtandó szolgáltatások és az említett ellenérték közötti közvetlen kapcsolat fennállását, és következésképpen a szolgáltatásnyújtások visszerthes jellegét. Különösen meg kell bizonyosodnia arról, hogy az alapeljárás felperesei által előírt díj nem csak részlegesen ellentételezi a nyújtott vagy nyújtandó szolgáltatásokat, és hogy mértékét nem olyan esetleges más tényezők fennállására tekintettel határozták meg, amelyek adott esetben megkérdőjelezhetik a szolgáltatások és az ellenértékük közötti közvetlen kapcsolat fennállását.

II. A perbeli esetben az adólevonás megtagadása kapcsán az alperesi érv az volt, hogy a felperesek nonprofit jellegükből adódóan nem végezhetnek üzletszerű gazdasági tevékenységet, illetve alaptevékenységük az igénybe vett támogatással kapcsolatos. A végzett tevékenységük nem minősül a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa tv.) szerinti szolgáltatásnyújtásnak, hanem a támogatási kérelemben szereplő, a melioráció célját szolgáló, jogszabályi előírásoknak megfelelően létesítendő építmények, jogszabályok szerinti üzemeltetési kötelezettség teljesítése. Álláspontja szerint, ha és amennyiben a felperesek üzemeltetési és hasznosítási díjat szednek is be, az nem felel meg az Áfa tv. ellenérték fogalmának, mert nem végeznek szolgáltatásnyújtást.

Az Unió Bíróságának döntése értelmében a felperesek adóalanyisága fennáll, a létesítmények üzemeltetése gazdasági tevékenység, és csupán azt kell megvizsgálni, hogy a csekély mértékű díj a nyújtott szolgáltatás ellenértékét képezi-e, fennáll-e közvetlen kapcsolat a szolgáltatásnyújtás és a kapott ellenérték között.

Miután az alperes döntéseit teljesen más alapon hozta (adóalanyiság hiánya, szolgáltatásnyújtás felperesek részéről nincs) ezért az alperesi határozatok nem is tartalmazzak részletes indokolást arra nézve, hogy a felperesek részéről beszédni szándékozott díj és a szolgáltatásnyújtás közötti közvetlen kapcsolat megállapítható-e. Bár az Unió Bírósága a tagállami bíróság feladatává tette ennek vizsgálatát, azonban a közigazgatási perek sajátosságaiból fakadóan és abból a tényből következően, hogy a Kúria előtt bizonyítási eljárás lefolytatásának nincs helye, a Kúria nem vizsgálhatta ezek kapcsolatát. A fentiek okán kizárólag az alperesi határozatok elsőfokú határozatokra is kiterjedő hatályon kívül helyezéséről dönthetett a Pp. 275. §. (4) bekezdése alapján.

Az új eljárásban az adóhatóságnak az Unió Bíróságának döntésére figyelemmel azt kell vizsgálnia, hogy a kapott vagy beszedendő díj összege ellenértékként olyan jellegű-e, hogy bizonyítja a nyújtott vagy nyújtandó szolgáltatások és az említett ellenérték közötti közvetlen kapcsolat fennállását, és következésképpen a szolgáltatásnyújtások visszerthes jellegét. Különösen meg kell bizonyosodnia arról, hogy az alapeljárás felperesei által előírt díj nem csak részlegesen ellentételezi a nyújtott vagy nyújtandó szolgáltatásokat, és hogy mértékét nem olyan esetleges más tényezők fennállására tekintettel határozták meg, amelyek adott esetben megkérdőjelezhetik a szolgáltatások és az ellenértékük közötti közvetlen kapcsolat fennállását. Tehát a tényállás megítélése szempontjából annak van súlya, hogy az üzemeltetési- és hasznosítási szerződés szerint fizetett díj ellenértéknek minősül-e, illetve hogy a beruházások révén megvalósított mezőgazdasági létesítmények fenntartása és az ilyen ellenérték között fennáll-e közvetlen kapcsolat.

Kfv.III.37.393/2016/5.

Idegenrendészeti ügyben a hatóság a külföldi kiutasítását rendelheti el, amennyiben nem rendelkezik a tartózkodás jogszabályi feltételeivel.

Az alperes rendelkezésére állt adatok alapján megállapítható volt, a felperes nem teljesíti a 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 13. § (1) bekezdésében rögzített tartózkodási feltételeket, nem rendelkezik tartózkodási, bevándorlási vagy letelepedési engedéllyel, valamint érvényes vízummal sem. Az idegenrendészeti hatóság figyelemmel volt a Harmtv. 42. § (6) bekezdésében foglaltakra is. Az alperes eljárása során részletes és körültekintő bizonyítási eljárást folytatott le, személyes meghallgatásokat fogantatosított, tanúkat hallgatott meg, helyszíni szemlét tartott, stb. Vizsgálat tárgyává tette azt a kérdést, hogy a felperes magyar állampolgárságú házastársára tekintettel a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyekről szóló törvény, avagy a harmadik országbeli

állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik-e. A

felperes esetében a Harmtv. szabályai szerint kellett eljárni. Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyv, valamint a 2015. december 4-i feljegyzés tanúsága szerint egyértelműen rögzíthető volt, hogy a felperesnek és házastársának házasságkötése kizárólag a tartózkodási jog megszerzése érdekében történt. Ezt tartózkodási támasztotta alá a magyar állampolgár házastárs meghallgatása, az általa aláírt helyszíni jegyzőkönyv, valamint a lefolytatott helyszíni szemlék tapasztalatai. Az ügy előzményeként megállapítható, hogy a 2014-es tartózkodási kártya kiállítására iránti kérelme elbírálása során is a hatóság hasonló körülményeket tapasztalt a felperes családi állapotát illetően. Ebből következően az idegenrendészeti eljárás felfüggesztésének megszüntetése jogszerűen történt.

Kiemelést érdemel az a körülmény is, hogy a felperes a különböző alkalommal és ügyekben - idegenrendészeti, büntető ügy - eltérő tartalmú információkat közölt, előadása nem volt következetes és a meghallgatott tanúk vallomásaival összhangban álló. Megfelelően értékelte ezt is az alperes határozatában. Az alperes a Harmtv. végrehajtásáról szóló 114/2007.(V.24.) Korm.rendelet 114. § (1) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva a Harmtv. 43. § (2) bekezdés b) pontja alapján rendelte el a felperes kiutasítását. Az tehát nem a büntetőeljárás során hozott ítélet következményeként alkalmazott intézkedés volt.

1. Bandur János Magyarország elleni ügye (50.130/12. sz. ügy)¹⁵

Egy kft. képviselője 2011. augusztus 29-én ismeretlen személy ellen feljelentést tett, amiért állítólag 11.000.000,-forint összértékű ingóságokat tulajdonítottak el a cégtől. A feljelentéssel kapcsolatban nyomozás indult két személy ellen közokirat-hamisítás és csalás minősített esetének gyanújával. A Tatabányai Rendőrkapitányság 2012. június 1-jén a folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatban elfogatóparancsot adott ki a kérelmezővel szemben, mivel a kérelmező nem volt elérhető az állandó lakóhelyén. Úgy tűnik, hogy az elfogatóparancs kibocsátásával egyidejűleg védőt rendeltek ki számára a Be. 527. §-ának (2) bekezdése alapján.

A kérelmező 2012. június 8-án önként megjelent a jászfényszarui rendőrségen, ahol gyanúsítottként hallgatták ki csalás minősített esetének vádjával. Azzal gyanúsították, hogy amikor egy fuvarozási vállalat részmunkaidős teherautó-vezetőjeként alkalmazták, ahelyett, hogy az árut a rendeltetési helyére szállította volna, ismeretlen helyen hagyta. A kérelmező részletesen beszámolt az eseményekről, amelyet a mobiltelefonjából származó adatokkal támasztott alá. Védője azt is előadta, hogy bár a kérelmező sokszor ment külföldre rövid időszakokra, de ez pusztán azért történt, mert teherautó-vezetőként dolgozott; nem állt szándékában elkerülni a nyomozást, és évek óta ugyanazon a címen lakott.

A kérelmezőt ugyanazon a napon őrizetbe vették az elfogatóparancs alapján. Az intézkedés ellen panaszt nyújtott be, azt állítva, hogy azért nem volt jelen az állandó lakcímén, mert teherautó-vezetőként külföldön dolgozott. Azt is állította, hogy állandó munkával és lakcímmel rendelkezik, az állítólagos bűncselekmény, amellyel gyanúsítják kisebb súlyú, és hogy önként jelentkezett a nyomozóhatóságnál és részletesen beszámolt az eseményekről, ezért semmi indoka nincs annak, hogy azt feltételezzék: megszökhét vagy újabb bűncselekményt követ el. Azt is állította, hogy az egyetlen bizonyíték ellene az, hogy a személyes adatait állítólag rosszul tartották nyilván a cégnél, amelynél vezetőként alkalmazásban állt. A panaszt az ügyészség 2012. június 14-én elutasította.

A Tatabányai Rendőr-kapitányság indítványára a Komárom-Esztergom Megyei Ügyészség 2012. június 8-án kezdeményezte a kérelmező előzetes letartóztatásba helyezését. Érvelése szerint a kérelmezőt csalás minősített esetével gyanúsították, minthogy ő volt az eltűnt árut szállító teherautó vezetője, és hamis adatokkal (név és személyigazolvány-szám) igazolta magát a szóban forgó áruk átvételekor. Továbbá, egy elfogatóparancs alapján vették őrizetbe, mert elérhetetlen volt a lakóhelyen; további nyomozati cselekmények szükségesek, és fennáll a veszélye, hogy a tanúk befolyásolásával akadályozza a bizonyítékok összegyűjtését vagy megszökhik. A Tatabányai Városi Bíróság 2012. július 9-én meghallgatást tartott, ahol az ügyészség indítványát szóban ismertették a kérelmező védőjével. A bíróság a Be. 129. §-a (2) bekezdésének b) és c) pontja alapján elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatását 2012. július 9-éig. A határozat indokolása szerint a kérelmező, más gyanúsítottakkal együttműködve, a hiányzó árut ismeretlen helyre szállította, és hamis adatokat adott meg magáról. Utalva az elfogatóparancsra, a bíróság úgy ítélte: alappal feltételezhető, hogy a kérelmező elrejtőzik, akadályozza a nyomozást vagy további bűncselekményt követ el. Azt is megállapította, további érvelés nélkül, hogy kevésbé korlátozó intézkedések nem alkalmazhatók. A kérelmező fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék az elsőfokú bíróság határozatát 2012. június 14-én helybenhagyta.

Az ügyészség kérelmére – amelyet csak a határozat meghozatala után kézbesítette a kérelmezőnek – a Tatabányai Városi Bíróság 2012. július 3-án a kérelmező előzetes letartóztatását 2012. szeptember 9-éig meghosszabbította. Úgy találta, hogy fennáll a jól megalapozott gyanúja, hogy a kérelmező elkövette a csalás minősített esetét; továbbá fennáll a szökés veszélye, mivel a kérelmezőt

¹⁵ Az ítélet 2016. október 5-én vált véglegessé.

elfogatóparancs alapján vették őrizetbe; végül fennáll az összejárás veszélye a folyamatban lévő vizsgálatokból, további tanúk kihallgatásának szükségességéből és a bűncselekmény elkövetésének kérelmező általi tagadásából adódóan. A Tatabányai Törvényszék az elsőfokú bíróság határozatát 2012. július 20-án helybenhagyta.

Ezzel párhuzamosan, a kérelmező 2012. július 2-án kérte az előzetes letartóztatás megszüntetését és szabadlábra vagy házi őrizetbe helyezését, illetőleg lakhelyelhagyási tilalom elrendelését. Emlékeztetett, hogy büntetlen előéletű, és pénzügyi támogatást nyújt idősebb szüleinek és Down-kóros testvérének, akikkel együtt lakik, állandó munkája van és negyven éve nem változtatta meg a lakhelyét. Azt is előadta, hogy önként együttműködött a rendőrséggel, részletesen beszámolva az eseményekről és átadva a birtokában lévő okirati bizonyítékokat. Arra is rámutatott, hogy a rendőrség által beszerzett bizonyítékok az események általa elmondott változatát támasztották alá, így nincs indok azt feltételezni, hogy akadályozná a nyomozást. Az ügyész 2012. július 5-ei ellenkérelmét a kérelmezőnek egyáltalán nem kézbesítették. A Tatabányai Városi Bíróság a kérelmet 2012. július 9-én elutasította, lényegében a 2012. július 9-ei határozatban foglalt érvelést megismételve, a kevésbé korlátozó intézkedés alkalmazásának megfontolása nélkül. A másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék a kérelmező fellebbezésének 2012. augusztus 9-én részben helyt adott, megállapítva, hogy a személyes helyzetére tekintettel a szökés kockázata nem áll fenn, anyja törekeny egészségére és testvére betegségére és arra figyelemmel, hogy az elfogatóparancs kibocsátását követően önként megjelent a rendőrség előtt. Ennek ellenére a Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú határozatot, amely az összejárás veszélyére tekintettel az előzetes letartóztatást fenntartotta, hozzátéve, hogy másik, kevésbé korlátozó megelőző intézkedés választása nem indokolt.

A nyomozást 2012. augusztus 28-án lezárták, és az ügy iratait bemutatták a védelemnek. Az ügyészség 2012. szeptember 7-én az előzetes letartóztatást megszüntette azon az alapon, hogy a további fogvatartás nem indokolt.

A kérelmezőt 2012. június 9-e és szeptember 7-e között a székesfehérvári fegyintézetben tartották fogva. Ez idő alatt egy 41,09 m² alapterületű, tizennyolc személyes zárkában tartották. A zárkatársak száma 8 és 13 között mozgott (vagyis egy főre 3,1-5,1 m² alapterület jutott). A nyár folyamán a hőmérséklet a zárkában napközben 30°C-ig emelkedett, esetenként elérte a 35°C-ot. A zárkában elkülönült mosdó volt. A kérelmező csak az egyórás napi szabadtéri gyakorlatok idejére hagyhatta el a zárkát. A rabok hetente egyszer, körülbelül 5-10 percig tudtak zuhanyozni.

A Tatabányai Járásbíróság 2015. június 25-én a kérelmezőt felmentette.

A kérelmező – az Egyezmény 3. és 13. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy fogvatartásának körülményei a székesfehérvári fegyintézetben embertelenek és megalázóak voltak, és sérelmeivel kapcsolatban nem állt rendelkezésre hatékony hazai jogorvoslat. Sérelmezte továbbá – az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének c) pontjára hivatkozással – hogy a letartóztatása törvénytelen volt, mert nem volt megalapozott gyanú ellene, állította továbbá – az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdésére hivatkozással – azt, hogy a hatóságok nem adták érdemi indokát előzetes letartóztatását, különösen nem vizsgálták személyes körülményeit az előzetes letartóztatás meghosszabbítása során. Végül – az egyezmény 5. cikkének 4. bekezdésére hivatkozással – sérelmezte az előzetes letartóztatással, nevezetesen a 2012. június 9-ei, július 3-ai és 9-ei végzésekkel kapcsolatos eljárás különböző hiányosságait.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény 13. cikkének joghatása, hogy megköveteli olyan jogorvoslat biztosítását nemzeti szinten, amely lehetővé teszi az illetékes hazai hatóság számára mind az Egyezményen alapuló érdemi panasz lényegének kivizsgálását, mind a megfelelő segítség megadását, bár a Szerződő Államoknak biztosít bizonyos mérlegelést, hogy milyen módon mind felelnek meg az e rendelkezés szerinti kötelezettségeik. Egy ilyen jogorvoslatra azonban csak olyan sérelmek tekintetében van szükség, amelyek az Egyezmény értelmében megvitathatók. A Bíróság a Varga és mások Magyarország elleni ügyéhez hasonlóan úgy ítélte, hogy a kérelmezőt nem köteles polgári jogi jogorvoslatot vagy panaszt előterjeszteni, és megállapította, hogy a magyar fegyintézetekben a túlszűfoltóság strukturális jellegű. A Bíróság úgy ítélte, hogy – tekintettel a nem megfelelő fogvatartási körülményekre vonatkozó állítások súlyosságára is – a kérelmező panasa egy megvitatható igény. Ennek megfelelően az alperes állam köteles volt biztosítani, hogy hatékony

jogorvoslathoz álljon rendelkezésre a panasz légyegének kivizsgálásához. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kormányzat által megjelölt jogi lehetőségek nem jelentenek hatékony jogorvoslatot, amely használható lenne arra, hogy az állítólagos jogsértést vagy annak folytatását megelőzze, és a kérelmező számára megfelelő és elégséges orvoslást jelentsen az Egyezmény 3. cikke szerinti panaszát illetően. A fentiek fényében a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmezőnek panaszait illetően nem állt a rendelkezésére hatékony hazai jogorvoslat, így az Egyezmény 13. cikkét az Egyezmény 3. cikke tekintetében megsértették.

Az Egyezmény 3. cikke kötelezi az államokat annak biztosítására, hogy a személyeket olyan körülmények között tartsák fogva, amelyek összeegyeztethetők emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, és hogy az intézkedés végrehajtásának jellege és módszere ne tegye ki őket a fogvatartásban rejlő szenvedés elkerülhetetlen szintjét meghaladó szorongásnak és a nehézségnek. A Bíróság emlékeztetett, különösen, hogy egy börtönzárkában a súlyos helyhiány erősen mérlegelendő mint olyan tényező, amelyet figyelembe kell venni annak megállapítása céljából, hogy a leírt fogva tartási körülmények az Egyezmény 3. cikke értelmében megalázóak-e, akár önmagában vagy más hiányosságokkal együtt. A fogvatartási körülmények értékelése során figyelembe kell venni a körülmények együttes hatását és a kérelmező konkrét állításait. Az időtartamot, amelyben egy személyt az adott körülmények között őrizetben tartottak, szintén figyelembe kell venni. A Bíróság már korábban úgy ítélte, hogy a megfelelőnél kevésbé jó helyzetben töltött idő rövidege olyan tényező, amely miatt a vitatott feltételek úgy értékelhetők, hogy azok nem érik el a megalázó és embertelen bánásmódként való jellemzéshez szükséges súlyosság küszöbértékét.

A jelen ügyben a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezőnek naponta egyórás szabadtéri testmozgást engedélyeztek, de egyébként nem engedték, hogy elhagyja a zárkát. A zárka is nem rendelkezett a megfelelő szellőzéssel. A Bíróság kiemelte továbbá, hogy a kérelmezőt egy tizenhét személyes, 41,09 m²-es zárkában tartották, amely a kérelmező fogvatartásának bizonyos időszakában csak 3 m²/fő alapterületet jelentett. Továbbá, mivel a zárkában higiéniai berendezések, bútorok és berendezési tárgyak is voltak, a fogvatartottak rendelkezésére álló személyes tér tovább csökkent. A fogvatartási körülmények értékelése szempontjából releváns többi elem közül különös figyelmet kell fordítani a szabadtéri testmozgás rendelkezésre állásának és időtartamának, valamint azoknak a feltételeknek, amelyekkel a fogvatartottak részt vehet ezekben. A Bíróság korábban úgy találta, hogy az Egyezmény 3. cikkét megsértették, mert a szabadtéri testmozgás hiánya, vagy rövid időtartama olyan tényező, amely tovább súlyosbítja a kérelmező helyzetét, aki mindig vagy egyébként a zárkájában tartózkodik.

A kérelmezőnek biztosított személyes tér hiánya fényében, amely fogvatartása csaknem három hónapja alatt összekapcsolódott a megfelelő szabadtéri tevékenységekhez való megfelelő hozzáférés hiányával, a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező fogvatartása a székesfehérvári fegyintézetben 2012 július 3-a és 2012. szeptember 7-e között megalázó bánásmódnak minősül. Ezzel összhangban az Egyezmény 3. cikkét megsértették.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény 5. cikk 1. bekezdése először is megköveteli, hogy az őrizet „törvényes” legyen, ami magába foglalja a törvényben előírt eljárásnak való megfelelés feltételét. Az Egyezmény itt lényegében a nemzeti jogra utal vissza, és azt a kötelezettséget támasztja, hogy az intézkedés feleljen meg a nemzeti jogból fakadó anyagi és eljárási szabályoknak, de azt is megköveteli ezen felül, hogy bármilyen szabadságelvonást az 5. cikk céljával - nevezetesen az egyén önkénnyel szembeni védelmével – is összhangban álljon. Emlékeztetett arra is, hogy a 5. cikk 1. bekezdése c) pontjának értelmében egy személyt csak büntetőeljárás keretében lehet őrizetbe venni, annak érdekében, hogy bűncselekmény gyanújával az illetékes törvényes hatóság elé állítsák. A „megalapozott gyanú”, hogy bűncselekményt követett el, előfeltételezi olyan tények vagy adatok meglétét, amely egy tárgyilagos szemlélőt meggyőz arról, hogy az érintett személy bűncselekményt követhetett el. A tényeknek, amelyekből a gyanú ered, ezért nem kel ugyanolyan szintűeknek lenniük, mint azoknak, amelyek szükségesek, hogy igazolják az elítélést vagy akár a vádemelést, amely a nyomozati eljárás következő szakaszában következik.

Rátérve a jelen ügy körülményeire, a bíróság észlelte, hogy a kérelmezőt 2012. június 8-án család minősített esetének gyanújával vették őrizetbe, és a rendőrség elfogatóparancs alapján járt el; a Tatbányai Városi bíróság határozatával 2012. június 9-én helyezték előzetes letartóztatásba. Mindkét

intézkedés olyan, a nyomozóhatóság által gyűjtött adatokon alapult, amelyek szerint a kérelmező, amikor átvette a szóban forgó árukat, hamis személyi adatokat (nevet és személyi igazolvány-számot) vett igénybe, és az áruk eltűntek, miután a kérelmező átvették azokat. A Bíróság szerint semmi okszerűtlen vagy önkényes nincs abban, hogy a hazai hatóságok a nyomozati szakban csaással gyanúsították a kérelmezőt. Úgy találta tehát, hogy a hazai hatóságok nem mulasztották el az alapvető tények valós kivizsgálását és a bűncselekmény megtörténteire vonatkozó feltételezésük konkrét tényeken alapult. A Bíróság tehát meggyőződött arról, hogy a kérelmező fogvatartás törvényes volt, és az Egyezmény 5. cikke c) pontja értelmében bűncselekmény elkövetésének ésszerű gyanúja miatt tartották fogva. Ebből következik, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését nem sértették meg a kérelmező 2012. június 8-ai őrizetbe vétele, illetve 2012. június 9-ei előzetes letartóztatásba helyezése révén.

A Bíróság emlékeztetett, hogy az Egyezmény 5. cikke 3. bekezdésének második fordulója alapján, egy bűncselekménnyel vádolt személyt a tárgyalásig mindig szabadlábra kell helyezni, hacsak az Állam ki nem mutatja, hogy „érdemi és elégséges” indoka van a további fogvatartás igazolására. Az a kérdést, vajon a fogvatartás időtartama ésszerű-e, nem értékelhető elvontan. Azt, hogy vajon egy vádlott őrizetben tartása indokolt-e, minden ügyben az adott ügy sajátosságai alapján kell értékelni. Egy adott ügyben a folytatólagos fogva tartás csak akkor tekinthető jogszerűnek, ha vannak olyan, valódi közérdekre utaló egyedi jelek, melyek – az ártatlanság vélelmétől függetlenül – nagyobb súllyal esnek latba, mint a személyi szabadság tiszteletben tartásának az Egyezmény 5. cikkében lefektetett szabálya. A megalapozott gyanú folyamatos fennállta, hogy a letartóztatott személy bűncselekményt követett el, elengedhetetlen feltétele a folytatólagos fogva tartás törvényességének, de egy bizonyos idő elteltét követően már nem elégséges. Ilyen esetekben a Bíróságnak meg kell állapítania, hogy vajon az igazságszolgáltatási hatóságok által megadott egyéb okok továbbra is indokolják-e a személyes szabadságtól való megfosztást. Ha ezek az okok „relevánsak” és „elégségesek” voltak, a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy az illetékes nemzeti hatóságok „különleges gondossággal” jártak-e el az eljárás lefolytatása során. Annak eldöntése során, hogy egy személy szabadlábra kell-e helyezni vagy fogva kell-e tartani, a hatóságok kötelesek megfontolni az alternatív intézkedéseket a tárgyaláson való megjelenés biztosítása érdekében.

Rátérve a jelen ügy tényeire, a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező előzetes letartóztatását 2012. június 9-én rendelték el, és 2012. szeptember 7-én az ügyészség határozatával szüntették meg. Az illetékes igazságszolgáltatási hatóságok az előzetes letartóztatás elrendelését a csalás fennálló gyanújával, valamint a szökés és összejátszás veszélyének kiemelésével indokolták. A Bíróság elismerte, hogy a kérelmezővel szembeni gyanú, hogy csalást követett fel, az előzetes letartóztatás egész tartama alatt fennállhatott. Mégis, a Bíróság nem fogadta el, hogy ez „érdemi” és „elégséges” indok volt a fogva tartására az egész érintett időszakban. Ami a szökés veszélyét illeti, az igazságszolgáltatási hatóságok arra hivatkoztak, hogy a kérelmezőt elfogatóparancs alapján vették őrizetbe. Nem mutattak azonban ki semmilyen tényezőt, amely alkalmas lett volna azt mutatni, hogy a hivatkozott veszély valóban fennáll. Azt is elmulasztották megállapítani, hogy a kérelmező – aki büntetlen előéletű, ugyanazon a lakcímen lakott negyven éve és családtagjait támogatja – veszélyt jelent. Nem vették figyelembe azt a tényt, hogy a kérelmezőt teherautó-vezetőként alkalmazták, ami igazolja távollétét Magyarországról, és azt, hogy önként jelentkezett a rendőrségen, miután tudomást szerzett az elfogatóparancsról. A Törvényszék 2012. augusztus 9-ei határozata, amely többé már nem utalt a szökés kockázatára, azon a tényen alapult, hogy a kérelmező önként megjelent a rendőrség előtt, továbbá testvére betegségén és az édesanyja idős korán. Ezek olyan körülmények, amelyek ismertek voltak a bíróság előtt már a korábbi határozatok meghozatalakor is. Mégis, ügyet sem vetettek ezekre a körülményekre, amelyek alátámasztották a kérelmező szabadlábra helyezés iránti kérelmét. Ami az összejátszás kockázatát illeti, 2012. június 9-ei és július 3-ai határozatában a nyomozási bíró úgy találta, hogy számos tanút szükséges kihallgatni, és valószínű, hogy a kérelmező megvesztegeti őket. A Törvényszék 2012. augusztus 9-ei határozata csupán említette az összejátszás kockázatát annak alátámasztására, hogy a kérelmező további fogvatartása szükség, a gyanúsítottak számából és a bűncselekmény jellegéből adódóan. Ezen túlmenően a hazai bíróságok, bár röviden említették más, kevésbé súlyos intézkedés elérhetetlenségét, elmulasztották gondosan megvizsgálni azok alkalmazásának lehetőségét, vagy eleve elutasítva azokat, vagy figyelmen kívül hagyva a kérelmező ez irányú kérelmét.

A fentiek alapján a Bíróság úgy találta, hogy a hazai hatóságok elmulasztották megállapítani és meggyőzően bizonyítani azon konkrét tények fennállását, amelyek a fogvatartás különös indokaira vonatkozó következtetéseiket alátámasztották. Mivel a hatóságok által hivatkozott indokok nem voltak „elégsek”, a fenti okok miatt – és azért, mert a hatóságok nyilvánvalóan nem fontolták meg kellően más, a kérelmező tárgyaláson való megjelenését biztosító, kevésbé szigorú intézkedések alkalmazását – nem kellett vizsgálni, hogy a hatóságok az eljárást „különös gondossággal” folytatták-e le. Tekintettel az előző megfontolásokra, a Bíróság úgy találta, hogy a hatóságok elmulasztották igazolni a kérelmező további fogvatartását, ezzel összhangban az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését megsértették.

A Bíróság kiemelte, hogy az őrizetbe vett vagy fogva tartott személyek jogosultak egy olyan felülvizsgálatra, amely kiterjed azokra az eljárásjogi és anyagi jogi feltételekre, amelyek az Egyezmény értelmében elengedhetetlenek a szabadságelvonás „törvényességé”-hez. A fogvatartással szembeni jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróságnak biztosítania kell a bírósági eljárás biztosítékait. Az eljárásnak kontradiktóriusnak kell lennie, és minden esetben biztosítania kell „fegyverek egyenlőségét” a felek, vagyis az ügyész és a fogvatartott között. Fegyverek egyenlősége nem biztosított, ha a védő nem férhet hozzá a nyomozati iratokhoz annyiban, amennyiben a hozzáférés elengedhetetlen ahhoz, hogy az ügyfele fogvatartásának törvényességét hatékonyan vitathassa.

Ezek a követelmények az Egyezmény 6. cikkében lefektetett, kontradiktórius eljáráshoz való jogból vezethetők le, ami azt jelenti, hogy egy büntetőügyben mind a vádnak, mind a védelemnek meg kell adni a lehetőséget, hogy megismerjék és észrevételezzék a másik fél által csatolt nyilatkozatokat és felhozott bizonyítékokat. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 6. cikk szövegezéséből – különösen abból az autonóm jelentésből, amelyet a „vád” kifejezésnek adni kell – következik, hogy ezt a rendelkezést megfelelően alkalmazni kell a tárgyalás előtti eljárásokban is. Egyértelmű tehát, hogy – tekintettel a szabadságelvonásnak az érintett személy alapvető jogaira gyakorolt drámai hatására – az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdése alapján lefolytatott eljárásoknak elvben – a folyamatban lévő nyomozás körülményei között lehetséges legnagyobb mértékben – is meg kell felelniük a tisztességes eljárás olyan alapvető követelményeinek, mint például a kontradiktórius eljáráshoz való jog. Noha a nemzeti jog különböző módokon teljesítheti ezeket a követelményeket, bármely módszert is választják, annak biztosítania kell, hogy a másik fél tudomást szerezzen arról, hogy nyilatkozatot csatoltak és legyen valós lehetséges észrevételeket tenni arra.

A jelen ügyben a Bíróság észlelte, hogy a kérelmező 2012. július 2-án kérte szabadlábra helyezését. Továbbá, 2012. június 10-én és július 3-án fellebbezett az előzetes letartóztatást elrendelő, illetőleg meghosszabbító bírósági határozat ellen. A kérelmező állítása szerint, amelyet a Kormányzat sem cáfol, a védelem számára nem biztosították megfelelő időben az ügyészi indítványt egyik eljárásban sem. Az első meghallgatáson, amelyre a Tatabányai Városi Bíróságon került sor 2012. június 9-én, az ügyészi indítványt csak a meghallgatás alatt tették hozzáférhetővé. Később, a kényszerintézkedés meghosszabbítására vonatkozó, illetve a szabadlábra helyezés iránti kérelmet elutasító határozat meghozatalára meghallgatás nélkül került sor, a védelemnek vagy nem biztosították az ügyészi indítványt a határozathozatal előtt vagy egyáltalán oda sem adták. Továbbá, a jelen ügyben nem volt vitatott, hogy sem a kérelmezőnek, sem a védőjének nem volt hozzáférése a büntetőügy irataihoz vagy az ügyész által a kérelmező előzetes letartóztatásáról, illetve a további fogvatartás törvényességéről döntő bíróság elé terjesztett anyagokról.

A kérelmező azon panasza tekintetében, hogy nem fért hozzá az ügyész által a 2012. június 9-ei tárgyalásra előterjesztett okiratokhoz, a Bíróság elismerte, hogy az első előzetes letartóztatással kapcsolatos meghallgatás jellege olyan, hogy az ügyiratok megvizsgálására és az érvek előkészítésére szolgáló idő a minimumra csökkenthető annak érdekében, hogy a bíróság a döntést „rövid határidőn belül” hozza meg, ahogy azt az 5. cikk előírja. A Bíróság elfogadta a Kormányzat azon érvét is, hogy a nyomozás hatékony lefolytatásának szükségessége azzal járhat, hogy az annak során szerzett adatok egy részét titokban kell tartani. E legitím célokat azonban nem lehet elérni a védelemhez való jog lényeges korlátozása révén. Továbbá, ha az iratok teljes körű felfedése nem lehetséges, az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdése előírja, hogy az ezzel okozott nehézségeket ellensúlyozni kell oly módon, hogy az egyénnek még mindig legyen lehetséges hatékonyan vitatni az ellene szóló állításokat.

Az előzetes letartóztatást meghosszabbító végzéseket illetően a Bíróság kiemelte a Kormányzat azon érvét, hogy a Be. 210. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint, ahol semmilyen új körülményt nem említene az ügyész kényszerintézkedés fenntartása iránti indítványban, a helyi bíróság meghallgatás tartása nélkül, ülésen dönthet. Tekintettel arra, hogy az eljárást írásbeli eljárásként folytatták le, a kérelmezőnek tudnia kellett volna, hogy az ügyészség nem hozott fel új érveket, és így tudatában kellett volna lennie annak a ténynek, hogy az ügyészi indítvány tartalma nem különbözik a korábbiaktól.

Igaz, ahogy arra a Kormányzat is rámutatott, hogy a 2012. június 9-ei, első meghallgatásra készített, 2012. június 8-ai ügyészi indítvány tartalmazott bizonyos részleteket azon tényeket illetően, amelyek igazolták a kérelmezővel szembeni gyanút és előzetes letartóztatásának különös indokait. Miként azt azonban a bíróság már korábban kimondta, nehéz egy ügyvédnek az ügyfele érdekeit védeni, ha csak homályos gondolata van arról, hogy mi lehet az ügyészség által hivatkozott és a bíróság elé terjesztett anyagokban. A Bíróság véleménye szerint valójában nem lehetséges egy gyanúsított számára az, hogy az ügyészség által előadott tényállítások megbízhatóságát megfelelően vitassa, anélkül, hogy ismerné a bizonyítékokat, amelyekre épülnek. Ez megköveteli, hogy a gyanúsítottnak megadják a megfelelő lehetőséget megismerje az állításokat és az azokat alátámasztó bizonyítékokat, akárcsak a folyamatban lévő nyomozás eredményét.

A fentiek fényében a Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezőnek és ügyvédjének esélye sem volt, hogy a bírósági határozat előtt figyelembe vegye az ügyész kényszerintézkedés meghosszabbítása és a szabadlábra helyezés iránti kérelem elutasítása iránti indítványának tartalmát. Azt is kiemelte, hogy 2012. augusztus 28-áig sem a kérelmező, sem az ügyvédje nem férhettek hozzá a nyomozati iratokhoz és a bizonyítékokhoz, amelyek alapján az őrizetbe vétel törvényességét és a szabadlábra helyezés iránti kérelmet elbírálták. Következésképpen, mivel a védelem nem volt képes tájékozott módon bármilyen érdemi érvet felhozni a bíróság előtt, a Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező nem tudta hatékonyan gyakorolni a védelemhez való jogát az előzetes letartóztatásával és annak törvényessége felülvizsgálatával kapcsolatos eljárásban. Ennek megfelelően az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdését megsértették, mert nem tartották be a fegyverek egyenlőségének elvét.

A Bíróság a kérelmező javára 6.500,-Euró nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

2. O.M. Magyarország elleni ügye (9.912/15. sz. ügy)¹⁶

A kérelmező Szerbia felől, 2014. június 24-én este, titokban lépte át a magyar határt. Miután elfogta egy határőr, őrizetbe vették, minthogy nem tudta okirattal igazolni személyazonosságát és tartózkodási jogát. A kérelmező akkor menedékkjogot kért.

A Bevándorlási Hivatal által tartott 2014. június 25-ei meghallgatáson a kérelmező kijelentette, hogy homoszexualitása miatt menekült el származási országából, Iránból. Azt állította, hogy kénytelen volt egy embercsempész segítségével elhagyni Iránt, azért lépett be Magyarországra iratok nélkül, mert nem tehetett másként. A meghallgatáson ismét kérte menekültkénti elismerését. Kérelmére tekintettel a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság az idegenrendészeti eljárást felfüggesztette; ugyanezen a napon a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal megindította a menekültügyi eljárást. A következő meghallgatáson a kérelmező azt mondta, hogy az Egyesült Királyságba akart menni, de mivel Magyarország biztonságos országnak tűnt, ezért kért itt menedékkjogot. Újból kijelentette, hogy azért kellett elhagynia Iránt, mert homoszexuális, és emiatt büntetőeljárást indítottak volna ellene, ami nagyon súlyos büntetésekkel járt volna.

A meghallgatást követően a menekültügyi hatóság 2014. június 25-e este 7 órai hatállyal 72 órára elrendelte a kérelmező menekültügyi őrizetét a menedékkjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 31/A. §-a (1) bekezdésének a) és c) pontja alapján. Határozatában a menekültügyi hatóság észlelte, hogy a kérelmező személyazonossága és állampolgársága nem tisztázott, és úgy ítélte meg, alappal feltételezhető, hogy szabadlábbon maradása esetén késleltetné vagy megghiúsítaná a menekültügyi eljárást, és fennáll a szökés veszélye, tekintettel arra, hogy jogellenesen érkezett Magyarországra,

¹⁶ Az ítélet 2016. október 5-én vált véglegessé.

nincsenek kapcsolatai az országban, vagy megélhetési forrásai. A kérelmező kifogás nyújtott be a határozat ellen.

A menekültügyi hatóság – az elrendelő határozatban kifejtett indokokra tekintettel – 2014. június 26-án kérelmet nyújtott be a Debreceni Járásbírósághoz a menekültügyi őrizet 60 nappal történő meghosszabbítása iránt. A bíróság 2014. június 27-én jogi képviselőt rendelt ki a kérelmezőnek. Ugyanezen a napon, 9:00 és 9:45 között tárgyalást tartott. Ezt követő határozatában a bíróság elutasította a kérelmező szabadlábra helyezés iránti kérelmét és a menekültügyi őrizet legfeljebb 60 nappal meghosszabbította. Kiemelte, hogy a kérelmező személyazonossága tisztázatlan, jogellenesen érkezett Magyarországra, nincsenek kapcsolatai az országban, vagy megélhetési forrásai, anélkül, hogy utalt volna a kérelmező nemi irányultságára vagy egyéb egyéni körülményeikre, a bíróság úgy ítélte, hogy a kevésbé szigorú intézkedések – olyanok, mint rendszerezés jelentkezői kötelezettség a hatóságoknál, lakhely kijelölése vagy menekültügyi óvadék fizetése – nem megfelelőek az ügyben a kérelmező hatóságok általi elérhetőségének biztosítása érdekében.

A kérelmező 2014. július 8-án és 11-én kérte a menekültügyi hatóságtól az őrizetből való szabadlábra helyezését és egy nyitott intézménybe való átszállítását. Válaszában a menekültügyi hatóság arról tájékoztatta a kérelmezőt, hogy néhány napon belül menekültügyi meghallgatásra kerül sor: és ott lehetősége lesz bizonyítani az állampolgárságát. Ebből a megfontolásból a menekültügyi hatóság a kérelmeket nem továbbította más hatóságoknak. A 2014. július 18-ai menekültügyi meghallgatáson a kérelmező ugyanazt nyilatkozta, mint korábban, és utalva nemi irányultságára elmondta, hogy nehéz neki megbirkóznia a menekültügyi őrizettel a zaklatástól való félelem miatt. A tárgyaláson érdemi és friss információkkal szolgált származási országáról. A menekültügyi hatóság 2014. július 25-én megállapította, hogy a kérelmező menedékkérelme nem elfogadhatatlan, nem nyilvánvalóan alaptalan, és ezért elrendelte a vizsgálatot az ügy érdemében.

A menekültügyi hatóság 2014. augusztus 11-én ismét kérte a menekültügyi őrizet meghosszabbítását további legfeljebb 60 napra, hivatkozással a menedékkérelméről szóló törvény 31/A. §-a (1) bekezdésének a) és c) pontjára; kérelmében a menekültügyi hatóság nem adott részletes magyarázatot, hogy az ügyben miért nincs lehetőség más, kevésbé szigorú intézkedések alkalmazására. A bíróság 2014. augusztus 19-én meghallgatta a kérelmezőt, és a menekültügyi őrizet meghosszabbítása iránti kérelmet elutasította. A menedékkérelméről szóló törvény 31/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjára utalással a járásbíróság megállapította, hogy az olyan, hatósági cselekmények által okozott késedelmek, amelyekért a menedékkérő nem felelős, nem adhatnak okot az őrizet meghosszabbítására. A menedékkérelméről szóló törvény 31/A. §-a (1) bekezdésének c) pontjára utalással pedig a bíróság megállapította, hogy a menekültügyi hatóság semmilyen konkrét indokát nem adta azon nézetének, miszerint a kérelmező megszökne vagy meghíúsítaná a menekültügyi eljárást. A menekültügyi hatóság 2014. augusztus 22-én megszüntette a menekültügyi őrizetet, és kijelöl egy debreceni lakhelyet a kérelmezőnek olyan intézkedésekkel, amelyek biztosítják az elérhetőségét az eljárás alatt. A kérelmezőt 2014. október 31-én menekültnek ismerték el.

A kérelmező – valójában az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással - sérelmezte, hogy a fogvatartása önkényes volt, és nem orvosolta azt megfelelő bírósági felülvizsgálat.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény 5. cikk alapvető emberi jogot rögzít, nevezetesen az egyén védelmét a szabadsághoz való jogába történő önkényes állami beavatkozással szemben. Az 5. cikk 1. bekezdésének a)-f) pontjai kimerítő felsorolását tartalmazza azoknak az elfogadható indokoknak, amelyek alapján az egyén megfosztható szabadságától és semmilyen szabadságelvonás nem lehet törvényes, hacsak nem esik ezek egyikének hatálya alá.

A szabadságelvonásnak, azon kívül, hogy az 5. cikk 1. bekezdésének a)-f) pontjaiban meghatározott kivételek egyikének hatálya alá kell esnie, „törvényes”-nek is kell lennie. Amikor a fogvatartás „törvényesség” kérdéses, ideértve azt a kérdést, hogy „a törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően” jártak-e el, az Egyezmény elsősorban a nemzeti jogszabályokra utal, és azt a kötelezettséget támasztja, hogy az intézkedés feleljen meg a nemzeti jogból fakadó anyagi és eljárási szabályoknak. A nemzeti jogszabályoknak való megfelelés azonban nem elégséges: az 5. cikk 1. bekezdése az is megköveteli, hogy a szabadságtól való megfosztás összhangban legyen az egyén önkényességével szembeni védelmének céljával. A fogvatartás, amely önkényes, nem egyeztethető

össze a z 5. cikk 1. bekezdésével, és az „önkényesség” fogalma ebben az összefüggésben túlmutat a nemzeti való jognak megfelelésén: a szabadságtól való megfosztás lehet a hazai jog szempontjából törvényes, de mégis önkényes, és ezért ellentétes az Egyezményvel.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a fogvatartás az 5. cikk 1. bekezdés b) pontja alapján csak a törvény által előírt kötelezettség „teljesítésének biztosítására” engedélyezhető. Ebből következik, hogy legalábbis kell lenni egy az érintett személyt terhelő nem teljesített kötelezettségnek, és az őrizetbe vételnek és a fogvatartásnak annak teljesítését kell szolgálnia, és nem lehet büntető jellege. Amint az érintett kötelezettséget teljesítik, az 5. cikk 1. bekezdés b. pontja szerinti fogvatartás alapja megszűnik. Továbbá, ez a kötelezettség nem értelmezhető kiterjesztően. Annak konkrétan kell lennie, és az őrizetbe vételnek és a fogvatartásnak valóban szükségesnek kell lennie teljesítésének biztosításához. Az őrizetbe vétel csak akkor elfogadható az Egyezmény alapján, ha a „törvényben előírt kötelezettség” enyhébb eszközökkel nem teljesíthető. Az arányosság elve is azt diktálja, hogy egyensúlyt kell teremteni a szóban forgó kötelezettségek közvetlen teljesítése egy demokratikus társadalomban való biztosításának a szabadsághoz való jog fontossága között. Az értékelés során a Bíróság az alábbi pontokat tartja érdeminek: a vonatkozó jogszabályokból fakadó kötelezettség jellege, ideértve az alapul szolgáló célt és szándékot; a fogvatartott személy és a fogvatartáshoz vezető különös körülmények; és a fogvatartás hossza.

A Kormányzat szerint a kérelmező menekültügyi őrizete az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének b) pontjának második fordulata alapján volt igazolható. Ezen a ponton a Bíróság hozzátette, hogy az 5. cikk 1. bekezdésének f) pontja is indokolhatja meg, bizonyos meghatározott körülmények között, a menedékkérők fogvatartását. Ugyanakkor megjegyezte, hogy ha egy állam, túllépve kötelezettségein további jogokat vagy kedvezőbb helyzetet biztosít (amelyre az Egyezmény 53. cikke értelmében lehetősége nyílik), és olyan jogszabályokat fogad el (akár saját indíttatásból, akár az uniós jog alapján), amely kifejezetten felhatalmazza a belépésre vagy a tartózkodásra azon bevándorlókat, akiknek a menedékjog iránti kérelmének elintézése folyamatban, a nem megengedett belépés megakadályozása céljából történő, későbbi fogvatartás már kérdéseket vet fel a fogvatartás törvényességét illetően az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének f) pontja alapján. A Bíróság azonban úgy ítélte, hogy a Kormányzat fenti érve fényében ezzel a kérdéssel nem kell foglalkozni a jelen ügyben, és vizsgálatát az 5. cikke 1. bekezdésének b) pontjára korlátozhatja.

A Kormányzat szerint hivatkozott, „törvényben előírt kötelezettség” a menedékjogról szóló törvény 5. §-ának (2) bekezdéséből fakadó kötelezettség. A Bíróság azonban kiemelte, hogy ez a rendelkezés nem tartalmazza azt a követelményt, hogy a menedékkérőnek okirattal kell bizonyítania a személyazonosságát és állampolgárságát; a kérelmező inkább köteles együttműködni a menekültügyi hatósággal, azaz felfedi menekülése körülményeit, közölni egyes személyes adatait, megkönnyíteni személyazonossága tisztázását stb.. Továbbá, a törvény 5. §-ának (3) bekezdése tartalmaz egy azzal kapcsolatos szabályt, amikor a menedékkérőnek nincs birtokában személyazonosságát igazoló közokirat. Levezethető ezért, hogy az okiratok bemutatása nem az egyetlen lehetőség a menedékkérő számára, hogy alátámassza személyazonosságát és állampolgárságát.

A jelen ügy körülményeiből úgy t, hogy a kérelmező kellő erőfeszítést tett, hogy tisztázza személyazonosságát és állampolgárságát: nincs jele annak, hogy nem működött volna együtt teljes mértékben a hatóságokkal; számos egymással összhangban álló nyilatkozatot tett arról, hogy miért menekült el hazájából.

A Bíróság hozzátette, hogy a menedékjogról szóló törvény 31/A. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján a menekültügyi őrizet csak egyéni értékelés alapján, és csak akkor rendelhető el, ha annak célját az elérhetőséget biztosító más intézkedés révén nem lehet elérni. Azonban ahelyett, hogy ezekkel az előfeltételekkel foglalkoztak volna, a kérelmező további menekültügyi őrizete lényegében az első őrizetbe helyező végzésben a menekültügyi hatóság által megadott indokokon alapult, vagyis azon a tényen, hogy a személyazonossága és az állampolgársága nem ismert, és a kockázaton, hogy szökése révén meghússítja a menedékjogi eljárást, bár eléggé gyér érvelést vezettek elő annak kimutatására, hogy valóban fennáll a szökés veszélye. Összességében a Bíróság nem tehetet mást, mint megállapította, hogy a kérelmező ügyét nem vizsgálták a nemzeti jogban megkövetelt, kellőképpen egyéniesített módon.

Végül a Bíróság úgy ítélte, hogy olyan menedékkérők elhelyezése során, akik azt állítják, hogy egy sérülékeny csoport tagjai abban az országban, amelyet el kellett hagyniuk, a hatóságoknak különös gondossággal kell eljárniuk az olyan helyzetek elkerülése érdekében, amelyek újraterezték azt a helyzetet, amely ezeket az embereket elsősorban menekülésre kényszerítette. A jelen esetben a hatóság ezt nem tette meg, amikor elrendelte a kérelmező menekültügyi őrizetét annak megfontolása nélkül, hogy milyen mértékben biztonságos vagy veszélyes a sérülékeny embereknek az őrizet a többi fogvatartott között, akik közül sokan olyan országokból származnak, akik széles körben elterjedt kulturális vagy vallási előítélet tapasztalható ilyen személyekkel szemben. A hatóságok döntése nem tartalmaz semmilyen megfelelő utalást a kérelmező, egy sérülékeny csoport tagjának egyéni körülményeire.

Következésképpen, meghatározott és konkrét, a kérelmező által teljesíteni elmulasztott kötelezettség hiányában, az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének b) pontja nem nyújt meggyőző alapot a menekültügyi őrizetre. A fenti megfontolások, amelyek azt mutatják, hogy a kérelmező fogvatartása az önkényesség határán mozog, feljogosítják a Bíróság arra a következtetésre, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 7.500,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. D. L. Bulgária elleni ügye (7.472/14. sz. kérelem)¹⁷

A kérelmező bolgár állampolgár, akit 2012. augusztus 2-án, 13 éves korában – a pleveni önkormányzat szociális szolgáltatásokért felelős igazgatójának a pleveni kerületi bíróság által helybenhagyott határozata alapján – egy válsághelyzetben lévő gyermekek számára létrehozott intézetben helyeztek el. Az elhelyezés iránti intézkedést több alkalommal meghosszabbították.

A fiatalok antiszociális viselkedése elleni küzdelem érdekében létrehozott helyi bizottság 2013. áprilisában arra kérte a bíróságot, hogy – különösen a lehetséges szexuális kizsákmányolástól való megóvása érdekében – rendelje el a kérelmező nevelőintézetben történő elhelyezését. A bíróság 2013. április 19-én a kérelmet azzal az indokkal utasította el, hogy – figyelemmel az ilyen jellegű intézetek által kínált kedvezőtlen környezetre – a nevelőintézetben való elhelyezés negatív hatással járna a kislány pszichés és szociális fejlődésére. A helyi bizottság 2013. május 17-én ismételten kérelmezte a kérelmező nevelőintézetben való elhelyezését, arra hivatkozva, hogy folyton megszökik, nem rendelkezik stabil családi háttérrel, és olyan személyeket látogat, akik erkölcsstelen magatartásra és szexuális szolgáltatások nyújtására veszik rá. A kerületi bíróság 2013. június 10-én elrendelte a kérelmező nevelőintézetben történő elhelyezését. Az ítéletet 2013. július 16-án a Pleven Megyei Bíróság helybenhagyta. A kérelmezőt 2013. szeptember 15-én a podemi intézetbe szállították.

A kérelmező – az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – sérelmezte, hogy nevelőintézetben való elhelyezése nem áll összhangban az Egyezménnyel, továbbá – az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdésére hivatkozással – úgy ítélte, hogy ezen intézkedés rendszeres bírósági felülvizsgálata lehetetlen, végül – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy levelezésének és telefonbeszélgetéseinek ellenőrzése a szóban forgó intézetben sérti az Egyezményt.

A Bíróság azt vizsgálta, hogy a kérelmezőnek a podemi intézetben való elhelyezése összhangban áll-e az Egyezmény 5. cikke 1. bekezdésének d) pontjával, amely megengedi a kiskorú nevelési felügyelet céljából történő őrizetbe vételét. A nemzeti hatóságok a kérelmezőt a prostitúcióban való részvétel megakadályozása érdekében helyezték el a podemi intézetben. Ezen túlmenően az együttműködésnek az kérelmező részéről mutatkozó hiánya, a kérelmező agresszív magatartása és ismételt szökési kísérletei is a döntés alapjául szolgáltak.

A Bíróság elismerte, hogy a kiskorúak antiszociális magatartásáról szóló bolgár törvény a nemzetközi és nemzeti hatóságok részéről is kritika tárgyát képezi. Megemlítette: a kérelmező nevelőintézetben

¹⁷ Az ítélet 2016. október 19-én vált véglegessé.

történő elhelyezése iránti első kérelem alapján a bíróság megállapította, hogy egy ilyen jellegű intézet a kislány fejlődése szempontjából „kedvezőtlen” környezetnek minősül. A Bíróság azonban kiemelte: jelen ügyben a kérelmező követni tudta az iskolai tananyagot, és egyéni erőfeszítéseket tettek a tanulási nehézségei csökkentése érdekében, valamint képes volt arra, hogy szakképesítést szerezzen, amely lehetővé tette számára a társadalomba való későbbi visszailleszkedést. Mindebből a Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az elhelyezés iránti intézkedésre valóban nevelési céllal került sor.

A Bíróság kiemelte: a szóban forgó, elhelyezésről szóló határozatot az igazságügyi hatóságok több nyilvános tárgyalást követően hozták meg, amelyek során a különböző érintett szereplők megtehették előadásait. A kérelmező helyzete, életmódja, és az általa vállalt kockázata napvilágra került, különösen két szociális munkás tanúvallomásában, akik külön felhívták a figyelmet arra, hogy a kérelmező ún. „lover-boy”-típusú emberkereskedelem¹⁸ áldozata, bár nem ismerték el, hogy a kérelmező iskola után esténként nem tért vissza az intézetbe, és bizonyíték állt rendelkezésre arra nézve, hogy anyja maga is erőszaknak esett áldozatul, és védelemre szorult volna. A Bíróság megemlíttette azt is, hogy a kérelmező a múltban nevelési segítségben részesült, amely az intézeti elhelyezésnél lényegesen kevésbé szigorú nevelési intézkedéseket foglalt magában. A hatóságoknak a kérelmező nevelőintézetben történő elhelyezéséről szóló határozatának meghozatalára a kérelmező e veszélyektől való megóvása és érdekeinek védelme érdekében került sor. Ennek megfelelően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a határozat a kérelmező felügyelt nevelését és iskolai tanulmányai folytatásának lehetőségét biztosító környezetben való elhelyezésére irányuló kitartó erőfeszítések sorozatának részét képezte. Megállapította, hogy a határozat összhangban volt az 5. cikk 1. bekezdése d) pontjának követelményeivel, és arányos volt az elérni kívánt nevelési célokkal. Mindezek alapján az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését nem sértették meg.

Figyelemmel arra, hogy az elhelyezése ideje alatt a kérelmező magatartásától javulást vártak, az elhelyezésről szóló határozatot kérelmére automatikusan, ésszerű időközönként rendszeres bírósági felülvizsgálatnak kellett volna alávetni. Az alkalmazandó jogszabályok nem jogosították fel a nevelőintézetben elhelyezett kiskorúakat arra, hogy őrizetbe vételük felülvizsgálata érdekében bírósághoz forduljanak. Az elhelyezés iránti intézkedés bírói felülvizsgálatára kizárólag a helyi bizottság indítványára kerülhetett volna sor, amelynek mérlegelési joga volt arra, hogy értékelje a kiskorú helyzetét, mielőtt a felülvizsgálat kérelmezésének tárgyában döntene. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a bírói út nem volt elérhető a kérelmező számára, következésképpen az Egyezmény 5. cikkének 4. bekezdését megsértették.

A Bíróság elismerte, hogy a zárt nevelőintézetben elhelyezett kiskorúak levelezése egyebek mellett a kiskorú egészségét és jogait veszélyeztető, valamint az intézet rendjének megzavarására alkalmas anyagok vagy tárgyak bejutásának megelőzése érdekében ellenőrizhető. Észlelte azonban, hogy a podemi intézet belső szabályzata az intézetekben elhelyezett kiskorúak teljes levelezésének automatikus és általános ellenőrzését biztosították, nem téve különbséget aszerint, hogy azt kivel folytatták. Ennek megfelelően a kérelmezőnek az ügyvédjével, illetve a gyermekjogok védelmére létrehozott nem-kormányzati szervezetekkel folytatott levelezését is, amely elvben privilegizált levelezésnek minősült, alávetették az általános ellenőrzési intézkedéseknek. A szabályzat nem utalt a levelezés ellenőrzését igazoló különös okokra vagy az intézkedés időtartamára, a hatóságok pedig nem voltak kötelesek indokolni az ellenőrzést. A Bíróság megállapította, hogy a szóban forgó rendszerben nem tekinthető a 8. cikk céljaival összhangban lévőnek. Ami a telefonhívásokat illeti, a Bíróság azt is elismerte, hogy ezek ellenőrzésére a rendbontás megelőzésének törvényes célja érdekében is sor kerülhetett. Jelen ügyben azonban, még ha a kérelmező kapcsolatot is tudott volna tartani a hozzátartozóival, a podemi intézet szabályzata, amely kizárt minden bizalmas jellegű, nem voltak megfelelő, és ennek eredményeként a kérelmezőnek a külvilággal történő érintkezésének lehetősége korlátozott volt. A nevelőintézetben elhelyezett kiskorúak telefonbeszélgetései előzetes engedélyezésnek és a személyzet általi ellenőrzésnek voltak alávetve. Ez általános rendszer volt, amely általános jelleggel valamennyi kiskorúra vonatkozott. Az a felügyeleti rendszer, amelyet a kérelmezővel szemben alkalmaztak, amikor telefonon kívánt kapcsolatot teremteni a külvilággal, nem

¹⁸ Az emberkereskedelemnek ebben a formájában az emberkereskedő udvarolni kezd az áldozatnak, majd amikor az beleszeretett, felajánlja, hogy együtt utazzanak külföldre új életet kezdeni; külföldre érve azonban prostitúciós céllal eladja az áldozatot egy harmadik személynek.

tett különbséget a családtagjai, a gyermekjogok védelmére létrehozott szervezetek, valamint a személyek egyéb csoportjai között. Mivel ez nem a kockázatok egyéniesített elemzésén alapult, a rendszer az azzal járó korlátozás tekintetében nem alapult érdemi és elégséges indokokon. A Bíróság ezért megállapította, hogy az Egyezmény 8. cikkét megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 4.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

2. Louay Ramadan Málta elleni ügye (76.136/12. sz. ügy)¹⁹

A kérelmező eredetileg egyiptomi állampolgár volt, majd 1993-ban máltai állampolgárral kötött házasságát követően máltai állampolgárságot szerzett. Egyiptomi állampolgárságáról le kellett mondania, mivel akkoriban sem az egyiptomi, sem a máltai jog nem tette lehetővé a kettős állampolgárságot. Házasságából 1994-ben gyermeke született. A házasságot 1998 januárjában színleltetés miatt érvénytelenítették, mivel a kérelmezőnek egyetlen oka a házasságkötésre az volt, hogy Máltán maradhasson, és máltai állampolgárságot szerezzen. E határozatra hivatkozva a hatóságok – megállapítva, hogy a kérelmező megtévesztés útján szerzett máltai állampolgárságot – a kérelmező állampolgárságát 2007 júliusában megvonták. Az ügyvéd által képviselt kérelmezőt a hatóságok, mielőtt határozatukat meghozták volna, a vizsgálati eljárás során meghallgatták, figyelembe véve a szóbeli és írásbeli előterjesztéseket, bizonyítékokat, ide értve a tanúvallomásokat is. A határozat ellen a kérelmező később alkotmányjogi panaszt nyújtott be, sikertelenül.

Időközben a kérelmező 2003-ban Máltán újból házasságot kötött, ezúttal egy orosz állampolgárral; két gyermekük született, akik mindketten máltai állampolgárok. Jelenleg is Máltán él második feleségével és két gyermekükkel; kereskedelmi engedéllyel rendelkezik és Máltán folytat üzleti tevékenységet. Az igazságügyért és belügyekért felelős miniszter 2007. júliusi végzése, amely a kérelmezőt azonnali hatállyal megfosztotta az állampolgárságától, máig hatályban van. Ennek ellenére mind a mai napig semmilyen intézkedés nem történt a végzés végrehajtására, és kitoloncolási végzést sem bocsátottak ki.

A kérelmező – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással – sérelmezte az őt máltai állampolgárságától megfosztó végzést, hangsúlyozva egyebek mellett, hogy jelenleg hontalan, mivel a máltai állampolgárrá válás érdekében egyiptomi állampolgárságáról le kellett mondania, és jelenleg a kitoloncolás veszélye fenyegeti.

A Bíróság észlelte, hogy a születéssel vagy más módon már megszerzett állampolgárság elvesztése, akárcsak a kérelmező esetében, ugyanolyan (esetlegesen nagyobb) hatást gyakorolhat a személy magán- és családi életére, mint az olyan személyek esetében, akik az állampolgárság megszerzéséhez való jogra hivatkoznak vagy az állampolgárság elismerésének megtagadását kifogásolják. Ezáltal a helyzetekben az állampolgárságtól való önkényes megfosztás – az egyén magánéletére gyakorolt hatása miatt – bizonyos körülmények között az Egyezmény 8. cikkével kapcsolatos problémákat vethet fel.

A kérelmező állampolgárságától való megfosztása azonban nem volt önkényes. Annak egyértelmű jogi alapja volt, nevezetesen a máltai állampolgárságról szóló törvény 14. cikke, és azt a szükséges eljárásjogi garanciák kísérték: a kérelmezőnek megadták a lehetőséget, hogy először a meghallgatásokkal is együtt járó eljárásban, amelynek során ügyvéd képviselte, ezt követően pedig az érdemi garanciákat kínáló alkotmányos fórum előtt védekezzen. A házasság érvénytelenítése és a megfosztásról szóló határozat elfogadása között eltelt idő nem okozott hátrányt a kérelmező számára, aki a helyzetből – figyelembe véve azt is, hogy azt a kérelmező megtévesztő magatartása eredményezte – továbbra is hasznot húzott. Valójában valamennyi kifogásolt következmény nagymértékben a saját döntéseinek és magatartásának eredménye volt.

Ami az állampolgárságtól való megfosztás következményeit illeti, a Bíróság többek között megjegyezte: a kérelmezőt jelenleg nem fenyegeti a Máltáról való kitoloncolás veszélye; Máltán folytathatja üzleti tevékenységét és ott lakhat; továbbra is nyitva áll számára a lehetőség, hogy

¹⁹ Az ítélet 2016. október 17-én vált véglegessé.

munkavállalási engedélyért és letelepedési engedélyért folyamodjon, amely végső soron jogosulttá teszi az állampolgárságra; továbbá a kérelmező nem győzte meg teljes mértékben a Bíróságot arról, hogy egyiptomi állampolgárságát elhagyta, és azt sem bizonyította, hogy azt ne szerezhetné vissza. Mindezek alapján, a jelenlegi helyzetet figyelembe véve, a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 8. cikkét nem sértették meg.

3. Kristijan Muršić Horvátország elleni ügye (7334/13. sz. ügy)²⁰

A kérelmezőt 2009 februárjában fegyveres rablás miatt két év, majd 2010 júliusában lopás miatt további egy év szabadságvesztésre ítélték, amelyet utólag összbüntetésbe foglaltak, két év tizenegy hónap szabadságvesztést szabva ki összbüntetesként.

A kérelmezőt 2009 október 16-án a Turopoljei Állami Fegyintézet fogház fokozatából a Bjelovari Megyei Fegyintézetbe szállították, ahol 2011. március 16-áig tartották fogva. Azt állította, hogy az ott töltött idő alatt túlszűfolt zárkákban tartották; összesen 50 napig, ebből egybefüggően 27 napig kevesebb mint 3 m² személyes térre korlátozták. Hozzátette: a zárkák rosszul karbantartottak, nyirkosak és szennyezettek voltak. Nem volt lehetősége a börtönmunkában való részvételre, valamint általában nem volt elegendő hozzáférése a szabadidős és oktatási tevékenységekhez.

2010. március 24-én a börtönigazgatósághoz fordult, személyes és családi okokból kérelmezve a varasdi fegyintézetbe való átszállítását. Kérelmét 2010 májusában megismételte, újra személyes és családi okokra, különösen családjá anyagi helyzetére hivatkozva, amely megnehezítette számukra a kérelmező bjelovari látogatását. Fogvatartási körülményei miatt 2010 augusztusában panaszt nyújtott be a büntetés-végrehajtási bíróhoz. Miután részletes jelentést kapott a börtöntől a fogvatartási körülményekről, és a kérelmezőt személyesen meghallgatta, a büntetés-végrehajtási bíró a kérelmező panaszát megalapozatlanság miatt elutasította. A határozat ellen a kérelmező fellebbezéssel élt, amelyet 2010 októberében a Bjelovari Megyei Bíróság három tagból álló tanácsa – elfogadva a büntetés-végrehajtási bíró határozatának indokolását – elutasított. A kérelmező megtámadta a megyei bíróság határozatát, és alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, általában a személyes tér és a munkalehetőségek hiányát kifogásolva. Az Alkotmánybíróság a kérelmező alkotmányjogi panaszát – mint nyilvánvalóan alaptalant – elfogadhatatlannak nyilvánította.

A kérelmező – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy a bjelovari börtönben rossz körülmények között tartották fogva. Azt állította, hogy zárkájában több össze nem függő, összesen 50 napig tartó időszakban kevesebb mint 3 m², más időszakokban 3-4 m² közötti nagyságú személyes tér állt rendelkezésére. Kifogásolta továbbá, hogy a börtönben mosdóhelyiségek, a higiénés feltételek, az élelem, az intézményen belüli munkáltatásban való részvétel lehetősége, valamint a szabadidős és oktatási tevékenységekben való részvételhez való hozzáférés nem voltak megfelelőek.

A Bíróság megerősítette, hogy esetjogában a 3. cikk szempontjából egy többszemélyes zárkában a fogvatartottankénti 3 m² alapterület az uralkodó norma; ha ez a terület 3 m² alá csökken, a személyes tér hiánya olyan súlyúnak tekinthető, amely kiváltja a 3. cikk megsértésének erős vélelmét. Az alperes Kormányzat azonban megdöntheti ezt a vélelmet, ha bizonyítja, hogy a helyhiányt megfelelő ellensúlyozására alkalmas körülmények álltak fenn. A 3. cikk megsértésének vélelme rendszerint megdönthető, ha a megkívánt 3 m²-es személyes tér csökkenése átmeneti, eseti és kisebb mértékű volt; ha ahhoz a zárkán kívül és a zárkán kívüli tevékenységek során megfelelő mozgási szabadság társult; ha a fogvatartottat olyan intézményben tartották fogva, amely általában úgy tekinthető, mint amely megfelelő feltételeket biztosít. Jelen ügyben a Bíróság úgy határozott, hogy behatóbban vizsgálja azon időszakokra vonatkozó panaszokat, amelyekben a kérelmező kevesebb mint m² személyes térrel rendelkezett a bjelovari börtönben.

A Bíróság mindenekelőtt észlelte: eddig nem ítélte úgy, hogy a horvátországi fogvatartási körülmények az Egyezmény 3. cikke szempontjából rendszerszerű problémát jelentenek. Ezen túlmenően a horvát börtönökben tapasztalható túlszűfoltással kapcsolatos egyetlen korábbi ügy sem kifejezetten a bjelovari börtönben uralkodó fogvatartási körülményekkel volt kapcsolatos. Bár jelen

²⁰ Az ítéletet a Nagykamara 2016. október 20-án hozta; az ítélet végleges.

ügy nem tárt fel rendszerszintű problémát a horvátországi fogvatartási körülményekkel kapcsolatban, a Bíróság feladata az volt, hogy a kérelmezőnek a bjelovari börtönben (ahol 2009. október 16. és 2011. március 16. között szabadságvesztés büntetését töltötte) tapasztalt túlszűfoltással kapcsolatos egyéni panaszával foglalkozzon.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezőnek kiutalt személyes térrel kapcsolatos részletek az alperes Kormányzat által rendelkezésre bocsátott, a kérelmező által sem vitatott iratokon alapultak. A bjelovari börtönben való tartózkodása alatt, amely egy év öt hónapig tartott, a kérelmezőt konkrétan négy zárkában helyezték el, amelyekben 3-6,76 m² személyes térrel rendelkezett. Egyszer egy napig, egyszer két napig és háromszor három napig mindössze 2,62 m², egyszer nyolc napig és egyszer három napig 2,55 m², végül pedig egy 27 egybefüggő nappól álló időszakban 2,62 m² állt rendelkezésére.

A Bíróság úgy találta, hogy a 27 egybefüggő nappól álló időszakban, amelyben kevesebb, mint 3 m² személyes térrel rendelkezett, olyan körülményeknek volt kitéve, amelyek egyértelműen a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szenvedést meghaladó mértékű, és így az Egyezmény 3. cikke szerinti megalázó bánásmódnak minősülő nehézséget okoztak számára. A fennmaradó, rövid időszakok vonatkozásában a Bíróság egyéb tényezőket is figyelembe vett. E tényezők fennállásának bizonyítása a Kormányzatot terhelte.

A Kormányzat azzal érvelt, hogy a fogvatartottak reggel és délután a zárkájukon kívül szabadon mozoghattak, és szabadon használhatták a bjelovari börtön bel- és kültéri létesítményeit. Ez kétórás szabadtéri edzést, valamint 16:00 és 19:00 közötti zárkán kívüli szabad mozgást foglalt magában. A kérelmező a Kormányzat előadását csak nagyon általános jelleggel vitatta, hangsúlyozva, hogy a munkába nem vonták be. A Bíróság észlelte, hogy a Kormányzat előterjesztései igen részletesek, és nincs ok az előterjesztett iratok hitelességének, objektivitásának és relevanciájának megkérdőjelezésére. Másrészt, mivel a kérelmező részéről nem kapott részletes tájékoztatást napirendjéről a bjelovari börtönben, a kérelmező előadásait a Bíróság nem tudta megfelelően megalapozottnak vagy hihetőnek elfogadni. Különös jelentőséget tulajdonított annak is, hogy fogvatartásának bizonyos aspektusait – pl. a szabadtéri edzés állítólagos hiányát vagy a börtön területén történő szabad mozgásra való idő elégtelenségét – a kérelmező hazai szinten soha sem sérelmezte.

A Bíróság kiemelte, hogy a rendes napirend szerint a kérelmezőnek két óra szabadtéri edzésre volt lehetősége, amely megfelel a vonatkozó hazai jogszabályok szerinti követelményeinek, a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság minimumkövetelményeit pedig meghaladja. Ezen túlmenően a kérelmező nem vitatta, hogy a büntetés-végrehajtási intézmény területén naponta három óra zárkán kívüli szabad mozgásra volt lehetősége. Még ha figyelembe vesszük is azt a ténytet, hogy a kérelmező nem tudott munkát szerezni, nem kizárólag a munkahiány miatti objektív lehetetlenség, hanem a kérelmező korábbi magatartása miatt, a zárkán kívüli szabad mozgás lehetősége és az általa igénybe vehető létesítmények kétségtelenül enyhítő körülményeknek tekinthetők a szűkös személyes térrel szemben.

Az egyéb időszakok, amelyekben a kérelmező kevesebb mint 3 m² személyes térrel rendelkezett, a személyes tér rövid és kisebb csökkentésének tekinthetők, amelyek során egy általában megfelelő fogvatartási intézményben megfelelő mozgási szabadságra és zárkán kívüli tevékenységekre is lehetősége volt. Bár a kérelmező fogvatartásának körülményei, ami a személyes teret illeti, nem voltak teljesen megfelelőek, nem érték el a súlyosságnak azt a szintjét, amely ahhoz szükséges, hogy a bánásmód az Egyezmény 3. cikke értelmében embertelennek vagy megalázónak legyen tekinthető. Az, hogy a vonatkozó hazai jogszabályok fogvatartottaként 4 m² személyes teret írnak elő, a Bíróság 3. cikk szerinti értékelése szempontjából nem tekinthető döntő érvenek, mivel amikor a horvát alkotmánybíróság a fogvatartottaknak biztosított személyes tér kérdését vizsgálta, a strasbourgi bíróságnak az Ananyev és társai-ítéletben²¹ megállapított 3 m²-es standardjára hivatkozott. Mindezek alapján a Bíróság megállapította, hogy a kérelmező fogvatartásának körülményei az egyéb időszakokban, amikor kevesebb mint 3 m² személyes térrel rendelkezett, nem minősült az Egyezmény

²¹ Ananyev és társai Oroszország elleni ügye (42525/07. és 60800/08. sz. ügyek)

3. cikke által tiltott megalázó bánásmódnak.

A Bíróság azon 27 egybefüggő napból álló időszak vonatkozásában, amelyben kevesebb mint 3 m² személyes térrel rendelkezett, megállapította az Egyezmény 3. cikkének megsértését. Az egyéb időszakok vonatkozásában azonban, amelyekben a kérelmező kevesebb mint 3 m² személyes térrel rendelkezett, úgy találta, hogy a 3. cikk megsértésére nem került sor. Végezetül nem volt megállapítható az sem, hogy azokban az időszakokban, amikor a kérelmező 3-4 m² személyes térrel rendelkezett, a fogvatartási körülmények a 3. cikke szerinti embertelen vagy megalázó bánásmódot valósítottak volna meg, így e cikk megsértésére ezen időszakokban sem került sor.

A Bíróság a kérelmező javára 1.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.III.374/2016/5.

Nem valósítja meg az indokolási kötelezettségnek az ítélet felülbírálatra való alkalmatlanságát eredményező megsértését, ha a másodfokú bíróság nem foglalkozik a fellebbezés foglalt valamennyi érvel. Nem értékelhető a törvényes vád hiányaként, ha a bíróság – a cselekménnyel összefüggésben – a vádban le nem írt, de már a bűncselekmény befejezetté válását követően megvalósult, nem a terhelt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeihez tartozó magatartási mozzanatot is megállapít.

Az indítvány nem önálló felülvizsgálati okként jelölte meg az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Dallos v. Hungary és a Kamasinski v. Austria ügyében hozott ítéleteit, hanem a bíróság általi, a vádtól eltérő minősítés lehetőségére való figyelmeztetés jogi jelentősége kapcsán hivatkozott azokra. Ez azonban nem változtat azon, hogy az említett eljárási szabályok megsértése – mivel a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt taxatív felsorolásban nem szerepel – nem felülvizsgálati ok; az EJEB ítélete pedig a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja alapján csak abban az ügyben alapoz meg felülvizsgálatot, amelyben Magyarország félként szerepelt, és amelyet az ítélet érintett [BH 2015.326.].

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.038/2016/14.

A köztisztviselő indokolás nélküli felmentése jogszerűsége körében - erre irányuló kereset esetén - vizsgálendő a rendeltetészerű joggyakorlás követelményének megtartása.

A felperes keresete a jogviszonya jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeire irányult az 1992. évi XXIII. törvény (továbbiakban: Ktv.) 60. §-a alapján. A munkáltató a jogviszonyát a Ktv. 17. § (1) bekezdés alapján indokolás nélküli felmentéssel szüntette meg, ezért a per tárgya ezen munkáltatói intézkedés jogszerűségének vizsgálata volt. A kereseti kérelemben előadottak alapján a felperes a munkáltatói intézkedést – többek között – az 1992. évi XXII. törvény (továbbiakban: Mt.) 4. § (1) bekezdésbe ütközés miatt támadta. A bíróságoknak tehát ezen jogalapra vetítve kellett a munkáltatói intézkedés jogszerűségéről állást foglalni. Ezért jogszabálysértés nélkül vizsgálták a rendeltetésellenes joggyakorlásról a felperes által előadottakat, és folytattak le bizonyítást.

A 29/2011. (IV.7.) AB határozat III.3. 4. pontjában az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy: „...A határozatlan idejű közszolgálati jogviszony felmentéssel való megszüntetése esetén a munkáltató önkényes döntésével szemben nem nyújt hatékony jogvédelmet az sem, hogy a tisztviselő a munkáltatói döntést bíróság előtt támadhatja meg. ...A hatékony bírói felülvizsgálat követelménye az Alkotmánybíróság álláspontja szerint magában foglalja azt is, hogy a közigazgatási döntési jogkör

meghatározó szabálynak megfelelő szempontot vagy mércét kell tartalmaznia, amely alapján a döntés jogszerűségét a bíróság felülvizsgálhatja.A törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére – mivel szűk körre korlátozódott azoknak az eseteknek a köre, amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni – aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt az Alkotmány 57. § (1) bekezdése alapján megillető bírói jogvédelemhez való jogot.”

Az alkotmánybírói határozatban hivatkozott esetek egyike, amikor a kormánytisztviselő a bírósághoz fordulhat, az Mt. 4. §-ba ütközés, amelyre vonatkozóan a felperes a perben előadást tett. Az Mt. 4. § (1) bekezdés szerint az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni. A (2) bekezdés szerint a jog gyakorlása különösen akkor nem rendeltetészerű, ha az mások jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul, vagy erre vezet. A törvény szövegezéséből következően a rendeltetészerű joggyakorlás követelménye mind a munkáltatót, mind a munkavállalót terheli valamennyi munkaviszonyra vonatkozó jogosultság gyakorlása során. Az ezzel ellentétes alperesi érvelés megalapozatlan.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.21.164/2016/3.

Önmagában amiatt, hogy a rendőri intézkedés következtében a személyek továbbhaladása akadályozott, és az így ott tartózkodókból álló tömeg szükségképpen összetorlódott, a gyülekezéshez és az emberi méltósághoz való jog sérelme nem állapítható meg.

A felperes tévesen kifogásolta, hogy a jogerős ítélet nem állapította meg a perbeli eset kapcsán a gyülekezési jog sérelmét. A perben tényállásként az volt megállapítható, hogy a felperes másokkal együtt a Kossuth térre, az ott szervezett rendezvényre szeretett volna eljutni. A Garibaldi és a Nádor utca sarkán fém kordon gátolta meg a tovább haladást, és miután az összegyűlt tömeg a felszólítás ellenére sem hagyta el a helyszínt, az intézkedő rendőrök az összegyűlt tömeget kiszorították a volt MTVA székház felé, majd a tömeget körbe zárták. Nem volt vitás, hogy a tömeg ily módon szükségképpen összetorlódott. Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy ez az összetorlódás jellegét tekintve nem tekinthető a gyülekezéssel szembeni 1989. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó gyülekezésnek, ezért annak feloszlatása, vagy az onnan való eltávolítás nem teszi megállapíthatóvá a gyülekezési jog sérelmét. Az, hogy az esetlegesen szakszerűtlen vagy utóbb jogszerűtlennek minősített rendőri intézkedéssel a helyszínen jelen lévők nem értettek egyet, spontán tüntetésnek nem minősíthető. A tömeg ugyanis nem spontán elhatározásból, hanem a rendőri intézkedés folytán, amely megakadályozta az ott tartózkodó személyek továbbhaladását, szükségképpen gyűlt össze. A továbbhaladás körbezárással való megakadályozása tehát nem ad alapot a Ptk. 75. § (1) bekezdése alapján a gyülekezési jog sérelmének megállapítására.

Alapítványon kifogásolta a felperes, hogy a jogerős ítélet az emberi méltóság sérelmét nem állapította meg. Az emberi méltóságot az, hogy a rendőrök a tömeget megállították, az ott lévők távozásra szólították fel és azok nem tudtak onnan eltávozni, önmagában nyilvánvalóan nem sérti, hiszen ez az intézkedés nem a felperes személyében rejlő okból történt. A felperes a tömegben résztvevőként szenvedte el ezt a hátrányt, amely miatt a személyes szabadság megsértését a jogerős ítélet meg is állapította. Azt azonban a felperes sem állította, hogy őt személyében bármilyen atrocitás érte volna, és a tömegben való összetorlódás tekintetében sem nyert bizonyítást, hogy az olyan jellegű volt, amely kifejezetten emberhez nem méltó körülményként lett volna értékelhető. Ezért egyetértett a Kúria az eljáró bíróságokkal, hogy a Ptk. 76. §-a alapján az emberi méltóság sérelmét megállapítani nem lehet.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.II.38.070/2015/8.

A bizonyítási teher megfordulásához hivatalból indult eljárásban nem elegendő a tényállás pusztán

vitatása, a tényállás valóságának kétségbe vonása szükséges megfelelő bizonyíték szolgáltatásával.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül [Pp. 272. § (2) bekezdése, 275. § (2) bekezdése]. Nem vizsgálható a felülvizsgálati eljárás során olyan jogszabálysértés, amelyre a fél korábban, a törvényes határidőben nem hivatkozott, ezért arra a jogerős ítélet döntést nem tartalmaz. A felperes a keresetében és legkésőbb az első tárgyaláson előterjesztett beadványában az Alaptörvény XII., XIII., XXIV. cikkére, a Római Egyezmény 6. cikkére nem hivatkozott, ezért ezeket a jogsértéseket a Kúria érdemben nem vizsgálhatta.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.